

TÓM TẮT NỘI DUNG CUỐN SÁCH

“KIÊN QUYẾT, KIÊN TRÌ ĐẤU TRANH PHÒNG, CHỐNG THAM NHŨNG, TIÊU CỰC, GÓP PHẦN XÂY DỰNG ĐẢNG VÀ NHÀ NƯỚC TA NGÀY CÀNG TRONG SẠCH, VỮNG MẠNH”

I. TỔNG QUAN CUỐN SÁCH

Cuốn sách “Kiên quyết, kiên trì đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, góp phần xây dựng Đảng và Nhà nước ta ngày càng trong sạch, vững mạnh” ra mắt bạn đọc vào dịp kỷ niệm 93 năm Ngày thành lập Đảng Cộng sản Việt Nam, 10 năm thành lập Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng, tiêu cực do đồng chí Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng đứng tên tác giả.

Cuốn sách tập hợp nhiều bài viết, bài phát biểu, bài nói chuyện của đồng chí Tổng Bí thư trong những năm gần đây, cho thấy sự nhất quán giữa nói và làm; sự kiên trì đấu tranh không ngưng nghỉ, sự thống nhất giữa tinh thần chỉ đạo quyết liệt với quyết tâm rất lớn để kiên quyết, kiên trì đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực nhằm xây dựng, chỉnh đốn Đảng ta ngày càng trong sạch, vững mạnh toàn diện. Cuốn sách cũng thể hiện tầm nhìn, những trăn trở, suy nghĩ của đồng chí Tổng Bí thư về các biện pháp, giải pháp khoa học, bài bản, chắc chắn đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực có hiệu quả. Nhiều tư tưởng, quan điểm, phương châm chỉ đạo, nguyên tắc hành động, giải pháp cơ bản để phòng, chống tham nhũng, tiêu cực do đồng chí Tổng Bí thư khởi xướng, chỉ đạo đã phát huy hiệu quả, được khẳng định qua thực tiễn, đã đúc kết, rút ra những bài học kinh nghiệm quý, có giá trị cả về lý luận và thực tiễn, trong đó, nhiều nội dung đã được cụ thể hóa, thể chế hóa thành các quy định của Đảng, pháp luật của Nhà nước.

Cuốn sách được chia thành 3 phần, gồm 623 trang, 111 hình ảnh minh họa, được trình bày theo phong cách báo chí hiện đại, trong đó có những bức ảnh lần đầu tiên được công bố. Phần thứ nhất có tiêu đề: “Một số vấn đề rút ra từ thực tiễn công cuộc đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực ở Việt Nam”; Phần thứ hai có tiêu đề: “Nhất quán phương châm: Phòng ngừa tham nhũng, tiêu cực từ sớm từ xa, cả ngọn lẫn gốc”; Phần thứ ba có tiêu đề: “Trên dưới đồng lòng, dọc ngang thông suốt”.

Cuốn sách khẳng định niềm tin, sự đồng tình, ủng hộ, cổ vũ của các tầng lớp nhân dân, đại biểu Quốc hội, chính khách, học giả trong và ngoài nước với những thành tựu đạt được và ý nghĩa to lớn của công cuộc đấu tranh phòng, chống tham nhũng của Đảng những năm qua, đặc biệt là vai trò “nhạc trưởng” của đồng chí Tổng Bí thư trong cuộc đấu tranh này ở Việt Nam.

II. NỘI DUNG CUỐN SÁCH

1. Phần thứ nhất “Một số vấn đề rút ra từ thực tiễn công cuộc đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực ở Việt Nam” (từ trang 11 đến 206), gồm 01 bài viết tổng quan, 04 phát biểu kết luận tại các Hội nghị toàn quốc về công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực (năm 2014, 2018, 2020, 2022) và trích các kết luận của đồng chí Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng, Trưởng Ban Chỉ đạo Trung ương tại 36 phiên họp, cuộc họp của Ban Chỉ đạo, Thường trực Ban Chỉ đạo (từ năm 2013 - 2022).

1.1. Làm rõ một số vấn đề có tính lý luận về công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực ở Việt Nam

1.1.1. Vì sao chúng ta phải kiên quyết, kiên trì đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực?

Câu hỏi này được đặt ra trong bối cảnh có một số ý kiến cho rằng nếu quá tập trung vào chống tham nhũng sẽ làm “nhụt chí”, “chùn bước” những người dám nghĩ, dám làm và làm “chậm” sự phát triển của đất nước. Trong khi thực tiễn cho thấy hoàn toàn ngược lại. Cuộc chiến chống tham nhũng, tiêu cực đã góp phần rất quan trọng thúc đẩy sự phát triển kinh tế - xã hội, giữ vững ổn định chính trị, đặc biệt là đã từng bước lấy lại và củng cố niềm tin của nhân dân đối với sự lãnh đạo của Đảng.

Trong quá trình lãnh đạo cách mạng Việt Nam, Đảng ta đã sớm nhận thức và ngày càng xác định rõ hơn về nguy cơ, tác hại của tệ tham nhũng, tiêu cực đối với sự tồn vong của Đảng, chế độ và sự nghiệp xây dựng đất nước. Việt Nam là một quốc gia đang phát triển, nền kinh tế vận hành theo cơ chế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa, trình độ quản lý kinh tế - xã hội còn nhiều hạn chế, hệ thống pháp luật chưa hoàn thiện tạo nên nhiều “kẽ hở” để một bộ phận cán bộ, đảng viên có chức, có quyền lợi dụng.

Do đó, tình trạng tham nhũng của một bộ phận cán bộ, đảng viên có chức, có quyền là khó tránh khỏi và được Đảng ta chỉ rõ là đây là một loại “giặc nội xâm”, không phải là cuộc đấu giữa các “phe cánh” hay “đấu đá nội bộ”, như có người không hiểu hoặc cố tình xuyên tạc với động cơ sai, dụng ý xấu. Vì thế, những luận điệu cho rằng tham nhũng ở Việt Nam bắt nguồn từ “căn bệnh nan y của chế độ độc Đảng cầm quyền” là phiến diện, lộ rõ ý đồ quy chụp.

1.1.2. Tham nhũng, tiêu cực là gì? Tham nhũng, tiêu cực là “giặc ở trong lòng”, là “giặc nội xâm”

Tham nhũng (tham ô, nhũng nhiễu): là hiện tượng xã hội tiêu cực, xấu xa mà thời nào, chế độ nào, quốc gia nào cũng có; đó là “khuyết tật bẩm sinh” của quyền lực. Các quốc gia tồn tại và phát triển vững mạnh đều quan tâm và tiến hành

đấu tranh phòng, chống tham nhũng có hiệu quả. Theo Công ước của Liên hợp quốc về chống tham nhũng năm 2003: “Tham nhũng là sự lợi dụng quyền lực của Nhà nước để trục lợi riêng”. Luật phòng, chống tham nhũng năm 2018 của Việt Nam đã xác định: “Tham nhũng là hành vi của người có chức vụ, quyền hạn đã lợi dụng chức vụ, quyền hạn đó vì vụ lợi”. Như vậy, về bản chất, nói một cách nôm na, dễ hiểu như Chủ tịch Hồ Chí Minh đã dạy thì tham nhũng là hành vi “ăn cắp của công làm của tư”. Tham nhũng là một loại hành vi tiêu cực do người có chức vụ, quyền hạn thực hiện, là loại biểu hiện cụ thể của suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống.

Tiêu cực: So với “tham nhũng” thì “tiêu cực” có nghĩa rộng hơn, do đó, phải xác định phạm vi của tiêu cực mà chúng ta cần tập trung phòng, chống là những hành vi có liên quan đến tham nhũng; đó là sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống.

Mối quan hệ giữa tham nhũng và tiêu cực: Tham nhũng và tiêu cực, nhất là suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống có mối quan hệ gắn bó mật thiết, chặt chẽ với nhau; nguyên nhân cơ bản, trực tiếp của tham nhũng là do suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống; tiêu cực là môi trường làm nảy sinh tham nhũng; tham nhũng tác động trở lại làm trầm trọng hơn tình trạng tiêu cực. Nếu chỉ phòng, chống tham nhũng về tiền bạc, tài sản thôi thì chưa đủ, mà nguy hại hơn là sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống. Đây mới là cái gốc của tham nhũng; không suy thoái, hư hỏng thì làm gì dẫn đến tham nhũng? Tiền bạc, tài sản có thể còn thu hồi được, nhưng nếu suy thoái về đạo đức, tư tưởng là mất tất cả.

Trọng tâm phòng, chống tham nhũng, tiêu cực là phòng, chống sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống trong mỗi cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức, tức là trị tận gốc của tham nhũng.

1.1.3. Tác hại ra sao?

Tham nhũng là một trong những nguy cơ đối với Đảng và cách mạng Việt Nam; uy hiếp sự tồn vong của chế độ; làm mất niềm tin của Nhân dân đối với sự lãnh đạo của Đảng, là một trong những nguy cơ đe dọa sự tồn vong của Đảng. Điều này cho thấy Đảng ta nhận thức đúng đắn, rõ ràng về bản chất, tác hại của tình trạng tham nhũng, tiêu cực.

1.1.4. Vị trí, vai trò của công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực

Đảng ta đã có những bước tiến mới về nhận thức trong đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực. Vị trí, vai trò của cuộc đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực ngày càng được coi trọng và nhận thức sâu sắc hơn, toàn diện hơn.

Sau hơn 35 năm Đổi mới, chúng ta càng nhận rõ đây là “một nhiệm vụ đặc biệt quan trọng trong công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng, xây dựng, củng cố

hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh, củng cố khối đại đoàn kết toàn dân tộc”. Trước đây, chúng ta chủ yếu quan tâm đến tác hại trước mắt, về vật chất (kinh tế, tiền bạc), nay chúng ta quan tâm nhiều hơn, nhìn rõ hơn tác hại tiềm ẩn, khôn lường của tham nhũng, tiêu cực, làm hư hỏng, mất cán bộ, mất niềm tin của nhân dân đối với Đảng, Nhà nước, chế độ và cuối cùng là mất chế độ như đã từng xảy ra trong thực tiễn lịch sử trên thế giới.

Đảng ta đã xác định: Đẩy mạnh cuộc đấu tranh chống tham nhũng, tiêu cực là một nhiệm vụ đặc biệt quan trọng của công tác xây dựng Đảng và hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh; khẳng định đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực là “một việc làm cần thiết, tất yếu, một xu thế không thể đảo ngược” nhưng cũng là nhiệm vụ hết sức khó khăn, phức tạp. Đặc biệt, không chỉ phòng, chống tham nhũng, lãng phí mà còn gắn phòng, chống tham nhũng với phòng, chống tiêu cực, trọng tâm là phòng, chống sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống của cán bộ, đảng viên. Bởi nguyên nhân sâu xa của tham nhũng là do chủ nghĩa cá nhân, do sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống của một bộ phận cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức, trong đó có cả cán bộ lãnh đạo cấp cao. Vì vậy, phải chấn chỉnh, uốn nắn từ suy nghĩ, nhận thức mới có thể phòng, chống từ sớm, từ xa, cả ngọn lẫn gốc tình trạng tham nhũng.

1.1.5. Tư tưởng, quan điểm, phương châm chỉ đạo phòng, chống tham nhũng, tiêu cực

Mục tiêu tổng quát, định hướng toàn bộ phương châm, tư tưởng hành động và các nhiệm vụ, giải pháp phòng, chống tham nhũng, tiêu cực; đó là: “Ngăn chặn, từng bước đẩy lùi tham nhũng, lãng phí; tạo bước chuyển biến rõ rệt để giữ vững ổn định chính trị, phát triển kinh tế - xã hội; củng cố lòng tin của nhân dân; xây dựng Đảng, Nhà nước trong sạch, vững mạnh; đội ngũ cán bộ, công chức kỷ cương, liêm chính”.

Nhân tố quyết định việc thực hiện thành công mục tiêu đó là sự lãnh đạo trực tiếp, chặt chẽ, toàn diện, thường xuyên của Đảng. Sức mạnh và động lực to lớn của cuộc đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực là sự đồng tình, ủng hộ, hưởng ứng, tham gia tích cực của nhân dân và cả hệ thống chính trị, báo chí, mà nòng cốt là các cơ quan có chức năng phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, như nội chính, kiểm tra, thanh tra, kiểm toán, điều tra, truy tố, xét xử, thi hành án. Nếu không dựa vào dân thì cuộc đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực khó có thể thành công. Dựa vào dân, lắng nghe dân, lắng nghe dư luận để chọn lọc tiếp thu cái đúng; phải “động viên quần chúng, phải thực hành dân chủ, phải làm cho quần chúng hiểu rõ, làm cho quần chúng hăng hái tham gia mới chắc chắn thành công”, như lời căn dặn của Bác Hồ kính yêu.

Tư tưởng, phương châm chỉ đạo xuyên suốt là kiên quyết, kiên trì, liên tục, bền bỉ, không nghỉ, không ngừng; chủ động, tích cực phòng ngừa, đấu tranh chống tham nhũng, tiêu cực, trong đó phòng là chính, là cơ bản, lâu dài, chống là quan trọng, cấp bách. Phải có quyết tâm rất lớn, thống nhất rất cao, biện pháp thực hiện quyết liệt, khả thi, chỉ đạo chặt chẽ với một phương pháp tư duy đúng đắn, tỉnh táo, bình tĩnh, không cực đoan, không để các thế lực xấu lợi dụng, xuyên tạc, kích động, phá hoại.

Phương thức lãnh đạo, chỉ đạo của Đảng đối với công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực là không ngừng đổi mới cho phù hợp với yêu cầu, nhiệm vụ đặt ra.

Thành lập Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng trực thuộc Bộ Chính trị do đồng chí Tổng Bí thư làm Trưởng Ban Chỉ đạo, Trưởng Ban Nội chính Trung ương làm Phó Trưởng ban Thường trực; lập lại Ban Nội chính Trung ương là cơ quan tham mưu cho Ban Chấp hành Trung ương, mà trực tiếp, thường xuyên là Bộ Chính trị, Ban Bí thư về chủ trương, chính sách lớn thuộc lĩnh vực nội chính và phòng, chống tham nhũng, đồng thời là Cơ quan Thường trực của Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng. Chức năng, nhiệm vụ, Quy chế làm việc của Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng cũng đã được sửa đổi, bổ sung để chỉ đạo cả phòng, chống tham nhũng và phòng, chống tiêu cực.

Ban Chỉ đạo Trung ương đã lựa chọn khâu yếu, việc khó để tập trung chỉ đạo khắc phục; làm việc rất nghiêm túc, trách nhiệm, bài bản, nền nếp, có sự phối hợp rất nhịp nhàng, chặt chẽ, quyết tâm cao và hiệu quả ngày càng tốt; thực sự là “tổng chỉ huy”, là “nhạc trưởng” của công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực.

Tất cả 63/63 tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương đã thành lập Ban Chỉ đạo phòng, chống tham nhũng, tiêu cực và đã, đang, sẽ triển khai hoạt động theo hướng tương tự Ban Nội chính Trung ương nhằm nâng cao hiệu quả tham mưu về công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực cho Ban Chỉ đạo cấp tỉnh.

Mục đích của việc xử lý tham nhũng, tiêu cực là để “trị bệnh cứu người”, kỷ luật một vài người để cứu muôn người, truy tố một vụ để cảnh tỉnh cả một vùng, một lĩnh vực; từ đó để cảnh báo, răn đe, giáo dục, phòng ngừa là chính, nên cần phát hiện từ sớm, xử lý từ đầu, không để vi phạm nhỏ tích tụ thành sai phạm lớn; phải tăng cường giáo dục kỷ luật, siết chặt kỷ luật, kỷ cương, dùng kỷ luật nghiêm minh và giám sát nghiêm khắc để cán bộ, đảng viên biết giữ gìn, nhớ điều cấm, giữ giới hạn.

Từ đó Đảng ta đề ra các nhiệm vụ, giải pháp phòng, chống tham nhũng, tiêu cực ngày càng đồng bộ, có trọng tâm, trọng điểm, với bước đi, lộ trình phù hợp cho từng giai đoạn phát triển của đất nước, từ tuyên truyền, giáo dục; hoàn thiện thể chế; công tác cán bộ; kiểm tra, giám sát; công khai, minh bạch, trách nhiệm giải trình; kiểm soát tài sản, thu nhập; cải cách hành chính đến phát hiện, xử lý,

xây dựng cơ quan, đơn vị và cán bộ chuyên trách phòng, chống tham nhũng, tiêu cực,... Thực hiện có hiệu quả các nhiệm vụ, giải pháp đó sẽ bảo đảm được **“bốn không”**, đó là: **“không thể”**, **“không dám”**, **“không muốn”**, **“không cần”** tham nhũng, tiêu cực.

1.1.6. Phạm vi, nội dung phòng, chống tham nhũng, tiêu cực

Trước đây, chống tham nhũng, lãng phí chủ yếu chỉ tập trung vào các hành vi tham ô, chiếm đoạt, nhận hối lộ, đưa hối lộ, làm thất thoát tài sản Nhà nước. Nay không chỉ trong khu vực Nhà nước mà còn mở rộng ra cả khu vực ngoài Nhà nước.

Điểm đột phá và cũng là dấu ấn nổi bật, đó là công tác phát hiện và xử lý tham nhũng, tiêu cực đã được chỉ đạo và thực hiện một cách bài bản, đồng bộ, quyết liệt, hiệu quả, thực hiện đúng quan điểm **“không có vùng cấm, không có ngoại lệ, bất kể người đó là ai và không chịu sức ép của bất kỳ cá nhân nào”**.

Kiên quyết điều tra, xử lý nghiêm minh các vụ, việc tham nhũng, tiêu cực theo nguyên tắc: Có vụ việc thì phải xác minh làm rõ; tích cực, khẩn trương, rõ đến đâu xử lý đến đó, xử lý cả hành vi tham nhũng, tiêu cực và hành vi dung túng, bao che cho tham nhũng, tiêu cực, can thiệp, cản trở việc chống tham nhũng, tiêu cực; có dấu hiệu tội phạm phải khởi tố điều tra và đã kết luận có tội thì phải truy tố, xét xử theo quy định của pháp luật; vụ việc chưa đến mức xử lý hình sự thì xử lý kỷ luật nghiêm theo quy định của Đảng, Nhà nước, đoàn thể. Tích cực, kịp thời áp dụng các biện pháp kê biên tài sản, phong tỏa tài khoản, thu hồi triệt để tài sản tham nhũng trong quá trình thanh tra, kiểm tra, kiểm toán, điều tra, truy tố, xét xử, thi hành án; khuyến khích người phạm tội tự nguyện bồi thường, khắc phục hậu quả.

1.2. Tổng kết thực tiễn công tác đấu tranh phòng, chống tham nhũng ở nước ta trong 10 năm qua

1.2.1. Làm rõ 04 kết quả nổi bật

(1) Về phát hiện, xử lý

Trong 10 năm qua (2012 - 2022), đã xử lý kỷ luật 2.740 tổ chức đảng và hơn 167.700 cán bộ, đảng viên, trong đó có hơn 190 cán bộ diện Trung ương quản lý (có 4 ủy viên Bộ Chính trị, nguyên ủy viên Bộ Chính trị; 36 ủy viên Trung ương, nguyên ủy viên Trung ương; hơn 50 sĩ quan cấp tướng trong lực lượng vũ trang); Riêng từ đầu nhiệm kỳ Đại hội XIII của Đảng đến nay, đã kỷ luật 50 cán bộ diện Trung ương quản lý, trong đó có 8 Ủy viên, nguyên Ủy viên Trung ương Đảng, 20 sĩ quan cấp tướng trong lực lượng vũ trang. Qua công tác thanh tra, kiểm toán đã kiến nghị xử lý trách nhiệm gần 44.700 tập thể, cá nhân sai phạm; kiến nghị thu hồi, xử lý tài chính hơn 975.000 tỷ đồng, gần 76.000 hécta đất; chuyển cơ quan

điều tra gần 1.200 vụ việc có dấu hiệu tội phạm để điều tra, xử lý theo quy định của pháp luật.

Công tác điều tra, truy tố, xét xử được chỉ đạo quyết liệt, “không có vùng cấm, không có ngoại lệ, bất kể người đó là ai”, tạo bước đột phá trong công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực. Các vụ án tham nhũng, kinh tế đã tiến hành điều tra, truy tố, xét xử một cách kiên quyết, kiên trì, không khoan nhượng, không nương nhẹ, không làm oan, sai, không bỏ lọt tội phạm; rất nghiêm minh, nhưng cũng rất nhân văn, nhân ái, có lý, có tình. Hầu hết các đối tượng bị xử lý đều đã nhận thức rõ sai phạm của mình và tâm phục, khẩu phục, tỏ rõ sự ăn năn, hối cải, xin lỗi Đảng, Nhà nước và nhân dân; có tác dụng cảnh tỉnh, cảnh báo, răn đe, giáo dục, phòng ngừa mạnh mẽ, được dư luận, nhân dân rất đồng tình, ủng hộ, đánh giá cao. Đã xử lý dứt điểm nhiều vụ án lớn, đặc biệt nghiêm trọng, phức tạp, cả những vụ tồn đọng, kéo dài từ nhiều năm trước, với nhiều cán bộ cấp cao bị xử lý hình sự, kể cả Ủy viên Bộ Chính trị, Bộ trưởng, Thứ trưởng, Bí thư, Chủ tịch Ủy ban nhân dân cấp tỉnh, tướng lĩnh trong lực lượng vũ trang.

Trong 10 năm qua, các cơ quan tiến hành tố tụng cả nước đã khởi tố, điều tra 19.546 vụ/33.868 bị can, truy tố 16.699 vụ/33.037 bị can, xét xử sơ thẩm 15.857 vụ/30.355 bị cáo về các tội tham nhũng, chức vụ, kinh tế; trong đó tội phạm về tham nhũng đã khởi tố, điều tra 2.657 vụ/5.841 bị can, truy tố 2.628 vụ/6.199 bị can, xét xử sơ thẩm 2.439 vụ/5.647 bị cáo. Tính từ đầu nhiệm kỳ Đại hội XIII đến nay, đã khởi tố, điều tra gần 4.200 vụ/7.572 bị can về các tội tham nhũng, chức vụ, kinh tế (trong đó, các tội về tham nhũng đã khởi tố, điều tra 455 vụ/1.054 bị can). Riêng Ban Chỉ đạo đã đưa 977 vụ án, vụ việc tham nhũng, tiêu cực nghiêm trọng, phức tạp, dư luận xã hội quan tâm vào diện theo dõi, chỉ đạo ở 3 cấp độ; trong đó Ban Chỉ đạo trực tiếp theo dõi, chỉ đạo 180 vụ án, 133 vụ việc; các cơ quan chức năng đã kết thúc điều tra, truy tố, xét xử sơ thẩm 120 vụ án/1083 bị cáo, có 37 bị cáo nguyên là cán bộ thuộc diện Trung ương quản lý. Đặc biệt thời gian gần đây, đã tập trung điều tra, xử lý nghiêm nhiều vụ án tham nhũng, tiêu cực đặc biệt nghiêm trọng, gây thiệt hại lớn, xảy ra trong lĩnh vực y tế, quản lý, sử dụng đất đai, chứng khoán, trái phiếu doanh nghiệp,...

Công tác thu hồi tài sản tham nhũng có chuyển biến tích cực. Việc kê biên, thu giữ tài sản trong nhiều vụ án tham nhũng, kinh tế nghiêm trọng đạt khá cao; tỷ lệ thu hồi tài sản tham nhũng tăng lên rõ rệt. Cơ quan thi hành án dân sự các cấp đã thu hồi 61.000 tỷ đồng, đạt tỷ lệ 34,7% (nếu như năm 2013, tỷ lệ thu hồi tài sản tham nhũng trong giai đoạn thi hành án chỉ đạt dưới 10%, thì tính đến nay đã thu hồi đạt tỷ lệ 34,7%). Riêng các vụ án thuộc diện Ban Chỉ đạo Trung ương theo dõi, chỉ đạo đã thu hồi được gần 50.000 tỷ đồng tài sản, đạt 41,3%. Nhiều vụ đã kê biên, thu giữ tài sản hàng nghìn tỉ đồng, như vụ Hứa Thị Phấn hơn 10.000 tỉ đồng; vụ Phan Văn Anh Vũ hơn 22.000 tỉ đồng; vụ Phạm Công Danh hơn 9.000 tỉ đồng;

vụ AVG hơn 8.770 tỉ đồng;... Công tác kiểm tra, thanh tra, phát hiện, xử lý tham nhũng ở địa phương, cơ sở cũng được quan tâm hơn, từng bước khắc phục tình trạng “trên nóng, dưới lạnh”; nhiều địa phương, bộ, ngành đã chú ý ngăn chặn, xử lý tệ “tham nhũng vặt”. Nếu như trước đây, hằng năm có một số địa phương không phát hiện, khởi tố được vụ án tham nhũng nào thì gần đây, tất cả các địa phương trong cả nước đều đã phát hiện, khởi tố vụ án tham nhũng; nhiều địa phương đã phát hiện, xử lý nhiều vụ án tham nhũng lớn như: Hà Nội, Thành phố Hồ Chí Minh, An Giang, Đồng Nai, Khánh Hòa, Đà Nẵng, Bình Thuận, Phú Yên, Thanh Hóa, Quảng Ninh, Bắc Ninh, Thái Nguyên,...

Những con số về xử lý kỷ luật của Đảng và xử lý hình sự nói trên đã cho thấy rõ quyết tâm rất cao, nỗ lực rất lớn, nói đi đôi với làm của Đảng, Nhà nước trong việc phát hiện, xử lý tham nhũng, tiêu cực; đẩy mạnh đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực không chỉ là tuyên ngôn mà đã trở thành quyết tâm chính trị và hành động thực tế. Có thể nói, chưa bao giờ chúng ta xử lý nghiêm khắc nhiều cán bộ, kể cả cán bộ cấp cao sai phạm như vừa qua. Đây là điều không ai mong muốn, thậm chí rất đau xót, rất đau lòng; nhưng vì sự nghiệp chung, vì sự nghiêm minh của kỷ luật Đảng, thượng tôn pháp luật của Nhà nước, sự trong sạch, vững mạnh và uy tín của Đảng, Nhà nước và ý nguyện của nhân dân, chúng ta phải làm và kiên quyết làm, làm quyết liệt, mạnh mẽ hơn nữa trong thời gian tới.

(2) Xây dựng, hoàn thiện thể chế

Đi đôi với việc tập trung chỉ đạo công tác phát hiện, xử lý tham nhũng, tiêu cực, chúng ta cũng đã rất chú trọng công tác xây dựng, hoàn thiện thể chế trên các lĩnh vực, từng bước hoàn thiện thể chế để bảo đảm “không thể”, “không dám”, “không muốn”, “không cần” tham nhũng, tiêu cực; trước hết là cơ chế “không thể” tham nhũng, tiêu cực.

Từ năm 2012 đến nay, Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư, các cơ quan tham mưu, giúp việc của Trung ương đã ban hành hơn 250 văn bản về xây dựng, chỉnh đốn Đảng và phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, trong đó có nhiều chủ trương, quy định mạnh mẽ, quyết liệt, được cán bộ, đảng viên và nhân dân đồng tình, đánh giá cao, triển khai thực hiện nghiêm túc, đi vào cuộc sống, tạo chuyển biến rõ rệt. Nhất là các quy định về phòng, chống suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ; về trách nhiệm nêu gương của cán bộ, đảng viên, trước hết là ủy viên Trung ương, ủy viên Bộ Chính trị, ủy viên Ban Bí thư, người đứng đầu các cấp, các ngành; về kiểm tra, giám sát, kỷ luật của Đảng; về kiểm soát tài sản, thu nhập của cán bộ, đảng viên; về công tác cán bộ, miễn nhiệm, từ chức; về kiểm soát quyền lực trong công tác cán bộ và một số lĩnh vực trọng yếu khác; về trách nhiệm và thẩm quyền của Ban Chỉ đạo và các cơ quan có chức năng phòng, chống tham nhũng, tiêu cực; về cơ chế chỉ đạo phối hợp trong hoạt động kiểm tra, giám sát, thanh tra,

kiểm toán, điều tra, truy tố, xét xử, thi hành án; về phát hiện, điều tra, xử lý các vụ việc, vụ án tham nhũng; về bảo vệ người phát hiện tố giác, đấu tranh chống tham nhũng, tiêu cực;...

Quốc hội cũng đã tập trung rà soát, sửa đổi, bổ sung, ban hành mới hơn **300 luật, pháp lệnh, nghị quyết**. Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ đã ban hành hơn **2.000 nghị định, quyết định**. Các bộ, ngành, địa phương ban hành **hàng nghìn văn bản quy phạm pháp luật** để kịp thời thể chế hóa và triển khai thực hiện chủ trương, chính sách của Đảng về quản lý kinh tế - xã hội, khắc phục được một bước những sơ hở, bất cập làm phát sinh tham nhũng, tiêu cực.

Chủ động phát hiện, xử lý nghiêm minh, thực hiện đúng quan điểm “không có vùng cấm, không có ngoại lệ, bất kể người đó là ai và không chịu sức ép của bất kỳ cá nhân nào” để “không dám” tham nhũng, tiêu cực. Đặc biệt, từ sau khi Thường trực Ban Chỉ đạo ban hành cơ chế chỉ đạo phối hợp phát hiện, xử lý các sai phạm qua kiểm tra, giám sát, thanh tra, kiểm toán, điều tra, truy tố, xét xử, thi hành án; các cơ quan chức năng đã chuyển đến cơ quan điều tra xem xét, xử lý hơn 330 vụ việc có dấu hiệu tội phạm trước khi ban hành kết luận kiểm tra, thanh tra. Dưới sự chỉ đạo sâu sát, cụ thể của đồng chí Tổng Bí thư, hoạt động của Ban Chỉ đạo có nhiều đổi mới, nền nếp, bài bản, khoa học, quyết liệt và hiệu quả. Vừa tập trung lãnh đạo, chỉ đạo hoàn thiện thể chế, phòng ngừa tham nhũng, tiêu cực; vừa quyết liệt chỉ đạo xử lý các vụ án, vụ việc tham nhũng, tiêu cực, với nhiều cơ chế, giải pháp, cách làm bài bản, hiệu quả; vừa chọn những khâu yếu, việc khó trong công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực để tập trung lãnh đạo, chỉ đạo khắc phục; tăng cường kiểm tra, giám sát, đôn đốc; chú trọng tổng kết thực tiễn, kịp thời sửa đổi, bổ sung chức năng, nhiệm vụ để đáp ứng yêu cầu của thực tiễn đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực. Ngày 16 tháng 9 năm 2022, Bộ Chính trị đã ban hành Quy định số 32-QĐ/TW bổ sung chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn của Ban Chỉ đạo để chỉ đạo cả công tác phòng, chống tham nhũng và công tác phòng, chống tiêu cực.

(3) Công khai, minh bạch, kiểm soát quyền lực, xây dựng văn hóa liêm chính: Tăng cường công khai, minh bạch, giám sát, kiểm soát quyền lực; xây dựng văn hóa liêm chính, tiết kiệm để “không muốn”, “không cần” tham nhũng, tiêu cực.

Công khai, minh bạch, trách nhiệm giải trình là điều kiện đầu tiên để kiểm soát quyền lực. Công khai, minh bạch, trách nhiệm giải trình càng tốt thì càng tạo điều kiện cho các chủ thể giám sát có hiệu quả công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, không có vùng tối, vùng trống, vùng cấm trong phòng, chống tham nhũng, tiêu cực. Tăng cường giám sát, kiểm soát việc sử dụng quyền lực, giám sát việc tu dưỡng, rèn luyện đạo đức, lối sống và nêu gương của cán bộ, đảng viên, nhất là người đứng đầu và cán bộ lãnh đạo các cấp. Đẩy mạnh công khai quy trình sử dụng quyền lực theo pháp luật để nhân dân giám sát, đảm bảo việc sử dụng

đúng đắn quyền lực. Mọi cán bộ, đảng viên cần ghi nhớ tất cả quyền lực Nhà nước thuộc về nhân dân, nhân dân thực hiện quyền lực Nhà nước bằng dân chủ trực tiếp, bằng dân chủ đại diện thông qua Quốc hội, Hội đồng nhân dân và các cơ quan khác của Nhà nước. Do đó tuyệt đối không được lạm dụng, lợi dụng quyền lực, không được cậy có quyền, uốn thẳng thành cong, bất cứ ai sử dụng quyền lực đều phải phục vụ nhân dân, chịu trách nhiệm trước nhân dân và tự giác chịu sự giám sát của nhân dân

Trong thời gian qua, công tác cán bộ đã có nhiều đổi mới theo hướng ngày càng dân chủ, công tâm, khách quan, công khai, minh bạch hơn; đúng nguyên tắc, đúng quy trình, bảo đảm sự lãnh đạo chặt chẽ của Đảng. Nhiều quy định được ban hành đồng bộ, khả thi, đã giải quyết được không ít vấn đề tồn tại trước đây trong công tác cán bộ; tình trạng chạy chức, chạy quyền, cục bộ, địa phương, “thân quen”, “cánh hẩu”, “lợi ích nhóm” đã giảm hẳn.

Chính phủ, các bộ, ngành, địa phương đã tích cực triển khai thực hiện nhiệm vụ cải cách hành chính, tăng cường tính công khai, minh bạch, cải thiện môi trường đầu tư, kinh doanh, nâng cao năng lực cạnh tranh quốc gia và phòng ngừa tham nhũng, tiêu cực. Công tác tiếp nhận, xử lý, giải đáp, phản hồi những ý kiến phản ánh, kiến nghị của người dân, coi trọng thực hiện dân chủ ở cơ sở và đối thoại với các tầng lớp nhân dân cũng được quan tâm. Tăng cường việc kiểm soát tài sản, thu nhập, chuyển đổi vị trí công tác, xử lý trách nhiệm người đứng đầu; thanh toán không dùng tiền mặt; sửa đổi, ban hành chế độ, định mức, tiêu chuẩn; cải cách chính sách tiền lương, thu nhập; nâng cao đời sống của cán bộ, công chức, viên chức,... đã góp phần tích cực vào công tác đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực.

Công tác thông tin, tuyên truyền, giáo dục về phòng, chống tham nhũng, tiêu cực được tăng cường và có nhiều đổi mới; sự giám sát của các cơ quan dân cử; vai trò của Mặt trận Tổ quốc, của nhân dân và báo chí, truyền thông trong phòng, chống tham nhũng, tiêu cực được phát huy tốt hơn. Các cơ quan thông tấn, báo chí đã tích cực vào cuộc, đồng hành cùng Đảng, Nhà nước và các cơ quan chức năng trong phòng, chống tham nhũng, tiêu cực; vừa tuyên truyền, vừa tích cực đấu tranh phản bác những luận điệu xuyên tạc của các thế lực xấu, thù địch về công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực. Việc công khai kết quả thanh tra, kiểm tra, kiểm toán, xử lý các vụ việc, vụ án tham nhũng, tiêu cực; chủ động cung cấp thông tin việc xử lý đối với những vấn đề nhạy cảm, dư luận quan tâm đã góp phần định hướng tốt dư luận xã hội và thể hiện sự công khai, minh bạch trong xử lý tham nhũng, tiêu cực.

Cấp ủy, tổ chức đảng ở Trung ương và địa phương đã chỉ đạo đẩy mạnh tuyên truyền, phổ biến chủ trương, chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước về phòng, chống tham nhũng, tiêu cực; đưa nội dung này vào chương trình giáo dục,

đào tạo, bồi dưỡng tại các cơ sở giáo dục, đào tạo; chỉ đạo tổng kết việc thực hiện để làm cơ sở đề xuất các giải pháp đẩy mạnh, nâng cao hiệu quả công tác giáo dục về phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, xây dựng văn hóa liêm chính, không tham nhũng, tiêu cực trong cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức và toàn xã hội.

Đồng thời, cấp ủy, tổ chức đảng, chính quyền các cấp đã quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo xây dựng văn hóa liêm chính, tiết kiệm trong cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức và toàn xã hội; xây dựng ý thức tự giác chấp hành nghiêm các quy định của Đảng, Nhà nước; chủ động xử lý khi có xung đột lợi ích; xây dựng và thực hiện các quy tắc ứng xử, quy tắc đạo đức nghề nghiệp; phê phán, lên án, tích cực đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực; trọng liêm sỉ, danh dự, biết xấu hổ khi bản thân và người thân tham nhũng, tiêu cực. Quan tâm xây dựng, hoàn thiện chuẩn mực đạo đức cách mạng của đảng viên, đạo đức công vụ, chuẩn mực, giá trị con người Việt Nam phù hợp với truyền thống văn hóa tốt đẹp của dân tộc làm cơ sở cho cán bộ, đảng viên rèn luyện, nâng cao bản lĩnh chính trị, ý thức sâu sắc hơn trách nhiệm của mình trước Đảng và nhân dân.

(4) Mở rộng phòng, chống tham nhũng, tiêu cực ra khu vực ngoài Nhà nước; tăng cường hợp tác quốc tế

Từng bước mở rộng hoạt động phòng, chống tham nhũng, tiêu cực khu vực ngoài Nhà nước và nâng cao hiệu quả hợp tác quốc tế về phòng, chống tham nhũng. Tham nhũng, tiêu cực không chỉ xảy ra trong các hoạt động thuộc khu vực Nhà nước, mà còn có sự giúp sức, hỗ trợ đắc lực của các đối tượng hoạt động ngoài khu vực Nhà nước. Sự cấu kết giữa những cán bộ, công chức, viên chức thoái hóa, biến chất trong khu vực Nhà nước với những đối tượng hoạt động ngoài khu vực Nhà nước là một dấu hiệu có tính phổ biến hiện nay của tội phạm tham nhũng, tiêu cực. Do đó, phải từng bước mở rộng hoạt động phòng, chống tham nhũng, tiêu cực ra ngoài khu vực Nhà nước thì công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực mới đồng bộ, hiệu quả.

Mặt khác, tội phạm tham nhũng có tính quốc tế, là vấn nạn của các quốc gia; phải đẩy mạnh đàm phán, ký kết các hiệp định tương trợ tư pháp, các thỏa thuận về hợp tác đấu tranh phòng, chống tội phạm với các nước; phối hợp chặt chẽ với cơ quan tư pháp của các nước, các tổ chức quốc tế để truy bắt, dẫn độ số đối tượng phạm tội tham nhũng lẫn trốn, chuyển giao tài liệu, chứng cứ và thu hồi tài sản tham nhũng tẩu tán ra nước ngoài.

Việt Nam tích cực tham gia các sáng kiến, diễn đàn quốc tế, nghiên cứu, trao đổi kinh nghiệm với các quốc gia và các tổ chức quốc tế trong phòng, chống tham nhũng. Nội luật hóa và thực thi Công ước của Liên hợp quốc về chống tham nhũng theo đúng lộ trình, phù hợp với điều kiện và pháp luật của Việt Nam. Cụ thể như: Bộ luật Hình sự năm 2015 đã bổ sung 4 tội danh về tham nhũng đối với khu vực ngoài Nhà nước; Luật phòng, chống tham nhũng năm 2018 dành một chương riêng

nói về hoạt động phòng, chống tham nhũng ở khu vực ngoài Nhà nước. Chúng ta đã phát hiện, xử lý một số vụ án lớn xảy ra ở khu vực ngoài Nhà nước; điển hình như các vụ án xảy ra tại Công ty Việt Á, AIC, Tập đoàn FLC, Tân Hoàng Minh, Vạn Thịnh Phát,...

1.2.2. Đúc rút 08 bài học kinh nghiệm rút ra từ thực tiễn phòng, chống tham nhũng, tiêu cực:

(1) Biến quyết tâm chính trị thành hành động thực tế, nói đi đôi với làm

Trước hết, phải nhận thức thật đầy đủ và sâu sắc về vị trí, ý nghĩa, tầm quan trọng đặc biệt của công tác đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, để từ đó có quyết tâm chính trị rất cao, biện pháp rất đúng, hành động quyết liệt và phải đặt dưới sự lãnh đạo, chỉ đạo trực tiếp, tập trung, thống nhất của Đảng, mà trực tiếp, thường xuyên là của Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trực thuộc Bộ Chính trị; Ban Nội chính Trung ương là Cơ quan thường trực của Ban Chỉ đạo. Phải biến quyết tâm chính trị thành hành động thực tế của cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức và nhân dân, trước hết là sự gương mẫu, quyết liệt, nói đi đôi với làm của các đồng chí lãnh đạo Đảng, Nhà nước, của người đứng đầu cấp ủy, chính quyền, các ngành, các cấp trong phòng, chống tham nhũng, tiêu cực.

Tham nhũng thường diễn ra trong nội bộ, do người có chức, có quyền thực hiện. Phòng, chống tham nhũng là cuộc đấu tranh ngay trong chính bản thân mỗi con người, trong mỗi cơ quan, tổ chức, đơn vị, địa phương mình; liên quan đến lợi ích, chức vụ, danh vọng, uy tín của tổ chức, cá nhân. Vì vậy, trước hết cán bộ lãnh đạo, quản lý phải gương mẫu, cán bộ giữ chức vụ càng cao càng phải gương mẫu; phải có thái độ thật kiên quyết, không khoan nhượng và hành động thật quyết liệt, cụ thể, hiệu quả. Người đứng đầu, hơn ai hết, phải chịu trách nhiệm về những yếu kém, sai phạm về tham nhũng, tiêu cực trong tổ chức, cơ quan, đơn vị, địa phương mình.

(2) Phải tiến hành kiên quyết, kiên trì, không nghỉ, không ngừng

Phòng, chống tham nhũng, tiêu cực là “chống giặc nội xâm”, tức là chống những thói hư, tật xấu, nhất là sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, tệ ăn bớt, ăn cắp, ăn chặn của công dưới nhiều hình thức; lấy tiền tài, của cải, vật chất do người khác “biếu xén”, “cho, tặng”, hối lộ,... với động cơ không trong sáng. Nó diễn ra đối với những người có chức, có quyền. Vì vậy, đây là nhiệm vụ rất quan trọng, nhưng cũng vô cùng khó khăn, phức tạp, đòi hỏi chúng ta phải tiến hành một cách kiên quyết, kiên trì, liên tục, bền bỉ, “không nghỉ”, “không ngừng” ở tất cả các cấp, các ngành, các lĩnh vực; thực hiện đồng bộ các biện pháp chính trị, tư tưởng, tổ chức, hành chính, kinh tế, hình sự; với những bước đi vững chắc, tích cực, chủ động và có trọng tâm, trọng điểm. Phải xây dựng cho được một cơ chế

phòng ngừa chặt chẽ để “không thể” tham nhũng, tiêu cực; một cơ chế răn đe, trừng trị nghiêm khắc để “không dám” tham nhũng, tiêu cực; xây dựng văn hóa liêm chính để “không muốn” tham nhũng, tiêu cực; và một cơ chế bảo đảm để “không cần” tham nhũng, tiêu cực.

Tham nhũng là một trong những nguy cơ đe dọa sự tồn vong của chế độ. Thời đại nào, chế độ nào, quốc gia nào cũng có, không thể xóa ngay tận gốc tham nhũng trong một thời gian ngắn. Do đó, trong đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực phải có quyết tâm cao, nỗ lực lớn và phương pháp đúng; không thể chủ quan, nóng vội; không được né tránh, cầm chừng, thỏa mãn; trái lại, phải rất kiên trì, “không nghỉ”, “không ngừng”; vừa phải kiên quyết phát hiện, xử lý tham nhũng, tiêu cực, vừa phải kiên trì giáo dục, quản lý, ngăn ngừa, răn đe, không để xảy ra tham nhũng, tiêu cực, vừa phải cảnh giác, đấu tranh với những âm mưu, hoạt động của các thế lực thù địch, phần tử xấu lợi dụng đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực để kích động, chia rẽ, chống phá Đảng, Nhà nước và chế độ ta.

(3) Chú trọng công tác cán bộ

Cán bộ là cái gốc của mọi công việc, là “then chốt của then chốt”, là “nguyên nhân của mọi nguyên nhân”. Thực tế thời gian qua cho thấy, đằng sau những vụ việc, vụ án tham nhũng, tiêu cực, nhất là những vụ án đặc biệt nghiêm trọng, phức tạp, kéo dài đều có bóng dáng của một số cán bộ, công chức làm nơ, dung túng, tiếp tay, bao che, đồng phạm, thậm chí là chủ mưu. Do đó, phải đặc biệt quan tâm, chú trọng công tác cán bộ; gắn phòng, chống tham nhũng, tiêu cực với xây dựng, chỉnh đốn Đảng và hệ thống chính trị, học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh, nhất là phải đánh giá, lựa chọn, bố trí đúng cán bộ, trước hết là cán bộ lãnh đạo, quản lý; tăng cường quản lý, giáo dục, phòng, chống suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ.

(4) Tích cực phòng ngừa, chủ động phát hiện, kịp thời xử lý nghiêm các sai phạm

Phải kết hợp chặt chẽ, đồng bộ giữa tích cực phòng ngừa với chủ động phát hiện, kịp thời xử lý nghiêm minh các hành vi tham nhũng, tiêu cực; trong đó, phòng ngừa là chính, là cơ bản, lâu dài; phát hiện, xử lý là quan trọng, đột phá. Phải quán triệt và thực hiện phương châm phòng ngừa, phát hiện từ sớm, xử lý từ đầu, không để vi phạm nhỏ tích tụ thành sai phạm lớn; có bệnh phải chữa ngay, không nuôi ung thành họa; phải cắt bỏ một vài cành cây sâu mọt để cứu cả cái cây như Bác Hồ đã dạy. Phải tiến hành đồng bộ giữa thi hành kỷ luật của Đảng, kỷ luật hành chính, đoàn thể và xử lý hình sự; kỷ luật của Đảng phải thực hiện trước, tạo tiền đề để xử lý kỷ luật hành chính, đoàn thể và xử lý hình sự. Việc xử lý phải lấy giáo dục, răn đe, phòng ngừa làm chính, kết hợp giữa trừng trị với khoan hồng;

đồng thời bảo vệ, khuyến khích những người dám nghĩ, dám làm, dám đổi mới, sáng tạo vì sự nghiệp chung.

(5) Tăng cường kiểm soát quyền lực

Phải kiểm soát cho được việc thực hiện quyền lực Nhà nước. Quyền lực luôn luôn có nguy cơ bị “thạ hóa”; tham nhũng, tiêu cực là “khuyết tật bẩm sinh” của quyền lực; do đó, phải tăng cường và nâng cao hiệu quả kiểm soát quyền lực. Mọi quyền lực đều phải được kiểm soát chặt chẽ bằng cơ chế; quyền lực phải được ràng buộc bằng trách nhiệm; quyền lực đến đâu trách nhiệm đến đó, quyền lực càng cao trách nhiệm càng lớn; bất kể ai lạm dụng, lợi dụng quyền lực để trục lợi đều phải bị truy cứu trách nhiệm và xử lý vi phạm. Vì vậy, người được giao chức vụ, quyền hạn phải không ngừng tu dưỡng, rèn luyện, thường xuyên tự soi, tự sửa; đồng thời phải tăng cường giám sát, kiểm soát có hiệu quả việc thực thi quyền lực của người có chức vụ, quyền hạn; các lĩnh vực chuyên môn sâu, khép kín, bí mật càng phải chú trọng kiểm tra, giám sát, kiểm soát quyền lực, nhất là kiểm tra, giám sát từ bên ngoài. Phải “nhốt” quyền lực vào trong “lồng” cơ chế là với ý như vậy. Mặt khác, phải xây dựng cho được văn hóa công vụ của mỗi ngành, cơ quan, đơn vị. Văn hóa công vụ sẽ bảo đảm tính chuyên nghiệp, trách nhiệm, minh bạch, hiệu quả trong thực thi nhiệm vụ.

(6) Phát huy vai trò nòng cốt và sự phối hợp của các cơ quan chức năng phòng, chống tham nhũng

Chú trọng nâng cao hiệu lực, hiệu quả hoạt động, phát huy vai trò nòng cốt và sự phối hợp chặt chẽ, đồng bộ, nhịp nhàng, kịp thời, hiệu quả của các cơ quan có chức năng phòng, chống tham nhũng, tiêu cực. Ban Chỉ đạo phải thực sự là trung tâm chỉ đạo, điều hòa, phối hợp hoạt động, là chỗ dựa vững chắc để các cơ quan có chức năng phòng, chống tham nhũng, tiêu cực thực thi nhiệm vụ được giao. Đội ngũ cán bộ làm công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực hơn ai hết, phải có bản lĩnh vững vàng, có dũng khí đấu tranh; phải trung thực, liêm chính, “chí công vô tư”, thực sự là “thanh bảo kiếm” sắc bén của Đảng và Nhà nước trong đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực. Kiểm soát quyền lực và thực hành liêm chính trước hết phải được tiến hành có hiệu quả trong các cơ quan này; phải chống tham nhũng, tiêu cực ngay trong các cơ quan làm công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực.

(7) Gắn phòng, chống tham nhũng với xây dựng Đảng, huy động sức mạnh tổng hợp của cả hệ thống chính trị và toàn xã hội

Phải gắn công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực với xây dựng, chỉnh đốn Đảng và hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh, học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh; huy động sức mạnh tổng hợp của cả hệ thống chính trị và toàn xã hội trong đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực.

Phát huy mạnh mẽ vai trò, trách nhiệm của các cơ quan và đại biểu dân cử, Mặt trận Tổ quốc, các tổ chức chính trị - xã hội, nhân dân và báo chí, doanh nghiệp, doanh nhân trong phòng, chống tham nhũng, tiêu cực. Báo chí và các phương tiện thông tin đại chúng phải cổ vũ, động viên sự vào cuộc quyết liệt của cả hệ thống chính trị, huy động sức mạnh của toàn dân trong cuộc đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, “làm cho quần chúng khinh ghét tệ tham ô, lãng phí, quan liêu; biến hàng trăm, hàng triệu con mắt, lỗ tai cảnh giác của quần chúng thành những ngọn đèn pha soi sáng khắp mọi nơi, không để cho tệ tham ô, lãng phí, quan liêu còn chỗ ẩn nấp” như Bác Hồ đã dạy.

(8) Các giải pháp phòng, chống tham nhũng, tiêu cực phải phù hợp với đặc điểm, tình hình ở Việt Nam

Các giải pháp phòng, chống tham nhũng, tiêu cực phải phù hợp với bối cảnh, yêu cầu phát triển nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam và truyền thống văn hóa của dân tộc; tiếp thu có chọn lọc kinh nghiệm của nước ngoài; kế thừa kinh nghiệm của các nhiệm kỳ trước. Trong từng giai đoạn khác nhau, phải xác định những nhiệm vụ trọng tâm, những giải pháp có tính đột phá, phù hợp với tình hình của đất nước, của địa phương để tập trung lãnh đạo, chỉ đạo thực hiện có hiệu quả. Phải phòng, chống tham nhũng, tiêu cực cả trong khu vực Nhà nước và khu vực ngoài Nhà nước; thường xuyên tổng kết, đúc rút kinh nghiệm, bổ sung những vấn đề mới, cách làm hay, sáng tạo, góp phần nâng cao hiệu quả công tác; không ngừng đổi mới tư duy, hoàn thiện lý luận về phòng, chống tham nhũng, tiêu cực.

1.3. Chỉ ra những nhiệm vụ, giải pháp nhằm ngăn chặn, đẩy lùi tham nhũng, tiêu cực thời gian tới

1.3.1. 05 nhiệm vụ, giải pháp căn bản

(1) Tập trung xây dựng, chỉnh đốn Đảng, phát huy vai trò gương mẫu, quyết liệt của người đứng đầu và tập thể lãnh đạo

Phải tập trung xây dựng, chỉnh đốn Đảng, nâng cao nhận thức, trách nhiệm, tính tiên phong, gương mẫu, xây dựng văn hóa liêm chính, không tham nhũng, tiêu cực trong cán bộ, đảng viên và nhân dân, trước hết là sự gương mẫu, quyết liệt, nói đi đôi với làm của người đứng đầu và tập thể lãnh đạo các cấp, các ngành, cơ quan, tổ chức, đơn vị, địa phương trong phòng, chống tham nhũng, tiêu cực.

Các cấp ủy, tổ chức đảng phải nêu cao tính chiến đấu, chủ động phòng ngừa, tự phát hiện và xử lý các hành vi tham nhũng, tiêu cực; phải chủ động yêu cầu các cơ quan liên quan báo cáo và chỉ đạo xử lý khẩn trương, đúng quy định của Đảng và quy định của pháp luật các vụ án, vụ việc về tham nhũng, tiêu cực; chỉ đạo nâng cao hiệu quả công tác tự kiểm tra, phát hiện, xử lý tham nhũng, tiêu cực trong nội bộ; xử lý nghiêm các cơ quan, tổ chức, đơn vị, cá nhân né tránh, dung túng, bao

che, tiếp tay cho tham nhũng, tiêu cực. Ở nơi nào, cơ quan nào nếu tự kiểm tra, giám sát không phát hiện tham nhũng, tiêu cực, mà đoàn kiểm tra của Trung ương phát hiện tham nhũng, tiêu cực, thì người đứng đầu cấp ủy, cơ quan, đơn vị, địa phương đó phải chịu trách nhiệm và phải có hình thức kỷ luật nghiêm khắc.

Phải kiên trì giáo dục, rèn luyện cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức về đức tính liêm khiết, chính trực; xây dựng văn hóa liêm chính, không tham nhũng, tiêu cực. Mọi cán bộ, đảng viên phải ghi nhớ sâu sắc lời căn dặn của Bác Hồ rằng: “Đảng ta là một đảng cầm quyền”; “phải xứng đáng là người lãnh đạo, là người đầy tớ thật trung thành của nhân dân.”

Cán bộ, đảng viên, trước hết là người lãnh đạo, phải gương mẫu chấp hành, thực hiện nghiêm các quy định của Đảng và pháp luật của Nhà nước về phòng, chống tham nhũng, tiêu cực; chủ động xử lý khi có xung đột lợi ích; xây dựng và thực hiện tốt quy tắc ứng xử, chuẩn mực đạo đức nghề nghiệp; phê phán, lên án, tích cực đấu tranh chống tham nhũng, tiêu cực; biết trọng liêm sỉ, giữ danh dự, biết xấu hổ khi bản thân và người thân có hành vi tham nhũng, tiêu cực.

Phải tăng cường phối hợp, chủ động công khai, kịp thời cung cấp thông tin, định hướng tuyên truyền về phòng, chống tham nhũng, tiêu cực. Chú trọng thông tin tuyên truyền về gương người tốt, việc tốt; khắc phục tình trạng thông tin một chiều, thông tin không chính xác, mang tính kích động, gây hoang mang. Bảo vệ, khen thưởng, động viên kịp thời những người làm báo tích cực, dũng cảm đấu tranh chống tham nhũng, tiêu cực; đồng thời kiên quyết vạch trần, phê phán, đấu tranh với các luận điệu xuyên tạc, lợi dụng phòng, chống tham nhũng, tiêu cực để kích động, chia rẽ, chống phá Đảng, Nhà nước ta; xử lý nghiêm việc đưa tin sai sự thật, vu cáo, bịa đặt, gây hậu quả xấu.

(2) Tiếp tục xây dựng, hoàn thiện thể chế

Tiếp tục xây dựng, hoàn thiện đồng bộ thể chế về xây dựng, chỉnh đốn Đảng, quản lý kinh tế - xã hội và phòng, chống tham nhũng, tiêu cực; kịp thời khắc phục những bất cập, bịt kín những “khoảng trống”, “kẽ hở”, nâng cao hiệu quả tổ chức thực hiện thể chế để “không thể” tham nhũng, tiêu cực. Phải xây dựng các quy chế quản lý nội bộ của Đảng; các nguyên tắc và chuẩn mực đạo đức áp dụng đối với cán bộ, đảng viên, nhất là người đứng đầu trong việc giữ gìn phẩm chất đạo đức, liêm chính, gương mẫu đi đầu trong phòng, chống tham nhũng, tiêu cực.

Nâng cao hơn nữa trách nhiệm người đứng đầu các bộ, ngành, địa phương trong xây dựng và hoàn thiện thể chế thuộc lĩnh vực quản lý, phụ trách. Quy định rõ trách nhiệm của người đứng đầu trong việc kiểm tra, phát hiện, xử lý tham nhũng, tiêu cực; bảo vệ người tích cực đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực; khuyến khích và bảo vệ cán bộ, đảng viên, người đứng đầu đổi mới, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung. Đồng thời,

nâng cao hiệu lực, hiệu quả thực thi thể chế, xử lý kịp thời những hành vi vi phạm pháp luật, vi phạm quy định của Đảng. Phải có cơ chế kiểm soát chặt chẽ việc xây dựng chính sách, pháp luật về quản lý kinh tế - xã hội để hạn chế sự tác động tiêu cực của “nhóm lợi ích”, “sân sau”, “tư duy nhiệm kỳ”; ngăn chặn nguy cơ nảy sinh tham nhũng, tiêu cực ngay từ khi xây dựng chính sách, luật pháp.

(3) Đẩy mạnh phát hiện, xử lý tham nhũng, tiêu cực

Tăng cường công tác kiểm tra, giám sát, thanh tra, kiểm toán; đẩy mạnh điều tra, truy tố, xét xử, thi hành án; phát hiện sớm, xử lý nghiêm các vụ việc, vụ án tham nhũng, qua đó cảnh tỉnh, răn đe để không ai dám tham nhũng, tiêu cực; nâng cao hơn nữa hiệu quả thu hồi tài sản tham nhũng. Cần đề cao trách nhiệm lãnh đạo, chỉ đạo của cấp ủy, Ban Chỉ đạo phòng, chống tham nhũng, tiêu cực từ Trung ương đến địa phương, năng lực quản lý của chính quyền các cấp; nâng cao hiệu quả, chất lượng công tác kiểm tra, giám sát, thanh tra, kiểm toán.

Công tác kiểm tra, giám sát, thanh tra, kiểm toán phải được tiến hành một cách thường xuyên, toàn diện, công khai, dân chủ, thận trọng và chặt chẽ, có trọng tâm, trọng điểm, tập trung các lĩnh vực dễ tham nhũng, tiêu cực hoặc có nhiều dư luận về tham nhũng, tiêu cực, về suy thoái tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ. Kết hợp kiểm tra, giám sát của cấp ủy, tổ chức đảng, Ủy ban Kiểm tra các cấp với tăng cường, nâng cao hiệu quả công tác kiểm tra, giám sát của Ban Chỉ đạo phòng, chống tham nhũng, tiêu cực và các cơ quan tham mưu giúp việc của Đảng từ Trung ương đến địa phương, nhất là đối với các lĩnh vực chuyên môn sâu, hoạt động có tính khép kín, bí mật để kịp thời phát hiện, xử lý từ sớm, ngăn chặn từ đầu vi phạm, không để vi phạm nhỏ tích tụ thành sai phạm lớn.

Khi phát hiện sai phạm thì phải xử lý kiên quyết, nghiêm minh, đồng bộ giữa kỷ luật của Đảng, kỷ luật hành chính của Nhà nước, kỷ luật của đoàn thể và xử lý hình sự, không có vùng cấm, không có ngoại lệ, bất kể người đó là ai và không chịu sự tác động không trong sáng của bất kỳ tổ chức, cá nhân nào. Đẩy nhanh tiến độ điều tra, xử lý các vụ án tham nhũng, kinh tế đã khởi tố theo đúng quy định của pháp luật; chú trọng phát hiện, xử lý nghiêm các vụ án, vụ việc tham nhũng mới. Thực hiện nghiêm cơ chế phối hợp xử lý sai phạm, tham nhũng, tiêu cực trong quá trình kiểm tra, thanh tra, kiểm toán, điều tra, truy tố, xét xử, thi hành án. Tạo sự chuyển biến mạnh mẽ, rõ rệt hơn nữa trong việc phát hiện, xử lý tham nhũng, tiêu cực ở địa phương, cơ sở; xử lý, ngăn chặn có hiệu quả tình trạng vòi vĩnh, nhũng nhiễu, “gợi ý”, “lót tay”, gây phiền hà cho người dân, doanh nghiệp trong giải quyết công việc.

Nâng cao hiệu quả thu hồi tài sản tham nhũng; chú trọng truy tìm, kịp thời áp dụng các biện pháp đồng bộ để thu hồi triệt để tài sản bị tham nhũng ngay từ giai đoạn thanh tra, kiểm tra, kiểm toán, khởi tố, điều tra, truy tố, xét xử và

trong giai đoạn thi hành án; khuyến khích người phạm tội tự nguyện bồi thường, khắc phục hậu quả trong các vụ án tham nhũng, kinh tế.

(4) Hoàn thiện và thực hiện nghiêm các quy định về phòng ngừa tham nhũng

Tiếp tục hoàn thiện và thực hiện nghiêm các quy định về công khai, minh bạch, trách nhiệm giải trình trong hoạt động của các cơ quan, tổ chức, đơn vị; kiểm soát có hiệu quả tài sản, thu nhập của người có chức vụ, quyền hạn; cải cách hành chính; xây dựng đội ngũ cán bộ có đủ phẩm chất, năng lực và uy tín, ngang tầm nhiệm vụ trong giai đoạn mới và tăng cường giám sát việc thực thi quyền lực.

Người đứng đầu cấp ủy, chính quyền các cấp phải tăng cường trách nhiệm giải trình, thực hiện nghiêm các quy định của Đảng, Nhà nước về tiếp, đối thoại với công dân; tiếp nhận và kịp thời chỉ đạo giải quyết các vấn đề nhân dân phản ánh, khiếu nại, tố cáo, nhất là những vấn đề liên quan đến đạo đức, lối sống của cán bộ, đảng viên. Đồng thời, phải đẩy mạnh cải cách hành chính, hoàn thiện các quy định về công chức, công vụ, kiểm soát có hiệu quả tài sản, thu nhập của người có chức vụ, quyền hạn để ngăn ngừa tham nhũng, tiêu cực.

Các cấp ủy, tổ chức đảng phải đặc biệt chú trọng quan tâm làm tốt công tác cán bộ; phải bằng mọi biện pháp dứt khoát không đưa vào cơ quan lãnh đạo những người không xứng đáng, không đủ tiêu chuẩn, nhất là những người đã phạm sai lầm hoặc sa sút về phẩm chất đạo đức, vướng vào tham nhũng, chạy chức, chạy quyền. Đồng thời thường xuyên quản lý, giám sát cán bộ, đảng viên, kịp thời phát hiện, giải quyết từ sớm, ngăn chặn từ đầu sai phạm; thực hiện nghiêm quy định của Bộ Chính trị về bố trí công tác đối với cán bộ bị xử lý kỷ luật.

Phát huy vai trò giám sát việc thực thi quyền lực thông qua công tác kiểm tra, giám sát của Đảng; thanh tra, kiểm toán của Nhà nước; giám sát của cơ quan dân cử và đại biểu dân cử, của cơ quan tư pháp, Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức thành viên, của báo chí, nhân dân và xã hội. Chú trọng giám sát việc tu dưỡng, rèn luyện đạo đức, lối sống và nêu gương của cán bộ, đảng viên, nhất là của người đứng đầu và cán bộ lãnh đạo chủ chốt các cấp. Phát huy tốt hơn vai trò của báo chí, truyền thông; tăng cường thông tin, tuyên truyền gương người tốt, việc tốt, đấu tranh, phê phán các quan điểm sai trái, hành vi tham nhũng, tiêu cực; bảo vệ, khen thưởng, động viên những người làm báo dũng cảm đấu tranh chống tham nhũng, tiêu cực. Thiết lập cho được cơ chế để nhân dân giám sát, kiểm soát quyền lực thật sự có hiệu lực, hiệu quả, không để xảy ra tình trạng quan liêu, lạm quyền, lợi dụng quyền lực, phạm các sai lầm nghiêm trọng.

(5) Xây dựng cơ quan và đội ngũ cán bộ làm công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong sạch, vững mạnh; mở rộng hợp tác quốc tế; triển khai có hiệu quả hoạt động phòng, chống tham nhũng khu vực ngoài Nhà nước

Tiếp tục kiện toàn tổ chức bộ máy; nâng cao năng lực, hiệu quả hoạt động của các cơ quan, đơn vị có chức năng phòng, chống tham nhũng, tiêu cực từ Trung ương đến địa phương; mở rộng và nâng cao hiệu quả hợp tác quốc tế, triển khai có hiệu quả hoạt động phòng, chống tham nhũng, tiêu cực ở khu vực ngoài Nhà nước.

Nghiên cứu hoàn thiện mô hình cơ quan, đơn vị chuyên trách chống tham nhũng, tiêu cực. Xây dựng, hoàn thiện các quy chế, quy định để ngăn ngừa có hiệu quả sự tác động tiêu cực, không lành mạnh vào hoạt động của các cơ quan này; tăng cường và nâng cao hiệu quả phối hợp giữa các cơ quan chức năng, tránh tình trạng “cua cày cang, cá cày vây”. Đặc biệt, phải xây dựng đội ngũ cán bộ làm công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực thật sự có bản lĩnh, thật sự liêm chính, trong sạch; không chịu bất kỳ sức ép không trong sáng nào của tổ chức, cá nhân; bất cứ sự cám dỗ, mua chuộc nào của bất kỳ ai. Có chính sách bảo vệ, đãi ngộ hợp lý, tạo động lực cho đội ngũ cán bộ làm công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực yên tâm công tác, nỗ lực phấn đấu, toàn tâm, toàn ý với công việc. Phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trước hết và ngay trong các cơ quan phòng, chống tham nhũng, tiêu cực.

1.3.2. 05 vấn đề cần lưu ý trong công tác lãnh đạo, chỉ đạo về công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực

(1) Ban Chỉ đạo và từng thành viên phải đúng vai, thuộc bài

Ban Chỉ đạo và từng thành viên phải làm đúng vai và thuộc bài. Đặc biệt là phải rất công tâm, khách quan, trong sáng. Tức là phải thực hiện đúng chức năng, nhiệm vụ, trách nhiệm, quyền hạn, không làm thay, làm “trèo” sang việc của cơ quan khác; phải nắm vững, nắm chắc nguyên tắc, luật pháp, cơ chế, chính sách, quy chế, quy định, chức năng, nhiệm vụ, trách nhiệm, quyền hạn, chế độ làm việc, quan hệ công tác của Ban Chỉ đạo nêu trong Quy định của Bộ Chính trị, đặc biệt là Ban Nội chính Trung ương, cơ quan Thường trực của Ban Chỉ đạo.

Ban Chỉ đạo có 9 nhiệm vụ, trong đó có nhiệm vụ chỉ đạo, đôn đốc, điều hòa, phối hợp các cấp ủy, tổ chức đảng, hướng dẫn kiểm tra, giám sát việc triển khai thực hiện các nghị quyết, quy định của Đảng, pháp luật của Nhà nước về phòng, chống tham nhũng. Ban Chỉ đạo không làm thay các cơ quan chức năng, không phải chỉ quan tâm và xử lý từng vụ việc cụ thể. Ban Chỉ đạo có trách nhiệm rất lớn: phải kế thừa và phát huy những kết quả, kinh nghiệm của các Ban Chỉ đạo trước, rút kinh nghiệm những gì chưa làm được, xác định rõ yêu cầu mới đặt ra và có sự phát triển thêm; tổ chức công việc phải thật chặt chẽ; làm việc nghiêm túc, khoa học, nền nếp, kỷ luật, kỷ cương, có chương trình, kế hoạch, quy chế công tác một cách bài bản, kiểm tra, đôn đốc một cách thường xuyên, có sự phối hợp công tác một cách nhịp nhàng.

Ban Chỉ đạo phải có tầm nhìn, có óc tổ chức; phải xây dựng và kiện toàn tổ chức bộ máy Ban Nội chính Trung ương - Cơ quan Thường trực của Ban Chỉ đạo - thực sự vững mạnh, trong sạch, chất lượng, tinh gọn, làm việc có hiệu lực, hiệu quả, kỷ luật nghiêm minh; lựa chọn, sắp xếp, bố trí cán bộ một cách kỹ lưỡng, chặt chẽ; có quy chế, nội quy làm việc khoa học theo đúng yêu cầu đối với một Ban tham mưu, bộ máy giúp việc đắc lực của Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư.

Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng phải là một tập thể mạnh, đoàn kết thống nhất cao, gắn bó chặt chẽ. Mỗi thành viên của Ban, mỗi cán bộ làm việc trong lĩnh vực phòng, chống tham nhũng phải hết sức gương mẫu, công tâm, trong sạch, thực hiện đúng bốn chữ: *Liêm - Dũng - Chính - Trực*. Tức là phải liêm khiết, dũng cảm, ngay thẳng, cương trực. Không bị cám dỗ bởi bất cứ lợi ích nào và cũng không ngại bất cứ lực cản không trong sáng nào. Bản thân mình có sạch sẽ thì mới chống tham nhũng được. Tất cả 16 thành viên của Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng phải là 16 tấm gương về giữ gìn phẩm chất, đạo đức, lối sống; nhắc nhở gia đình, con cái giữ gìn và chấp hành đúng quy định của Đảng, pháp luật của Nhà nước.

(2) Hoàn thiện thể chế để “không thể” tham nhũng, tiêu cực

Hoàn thành xây dựng, trình Bộ Chính trị ban hành các quy định về kiểm soát quyền lực để phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong công tác kiểm tra, giám sát, thanh tra, kiểm toán; điều tra, truy tố, xét xử, thi hành án; trong công tác xây dựng pháp luật và trong quản lý, sử dụng tài chính, tài sản công... để cụ thể hóa, thể chế hóa các chủ trương, nhiệm vụ, giải pháp về phòng, chống tham nhũng theo Văn kiện Đại hội XIII của Đảng.

Tập trung hoàn thiện thể chế kiểm soát quyền lực để phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong các lĩnh vực dễ phát sinh tham nhũng, tiêu cực; cơ chế kiểm soát tài sản, thu nhập, bảo đảm thực chất, hiệu quả (như: Công tác cán bộ, xây dựng pháp luật, thanh tra, kiểm tra, kiểm toán, điều tra, truy tố, xét xử, thi hành án, tài chính, ngân sách, tài sản công...; hoàn thiện thể chế để không dùng tiền mặt; cơ sở dữ liệu quốc gia về kiểm soát tài sản, thu nhập để phòng ngừa tham nhũng, tiêu cực...); xem xét sửa đổi, bổ sung những quy định của pháp luật trên các lĩnh vực mà các đoàn kiểm tra, giám sát, thanh tra, kiểm toán đã kiến nghị, đề xuất; rà soát, khắc phục những sơ hở, bất cập trong cơ chế, chính sách, pháp luật liên quan đến đấu thầu, đấu giá, quản lý, sử dụng đất đai, tài sản công, tài chính, chứng khoán,...; sửa đổi, bổ sung Luật thanh tra, Luật đất đai, Luật thực hành dân chủ ở xã, phường, thị trấn và các dự án luật liên quan trực tiếp đến phòng, chống tham nhũng, tiêu cực.

(3) Thi hành đồng bộ giữa kỷ luật Đảng, kỷ luật hành chính và xử lý hình sự

Tăng cường công tác kiểm tra, giám sát, thanh tra, kiểm toán, tập trung vào những lĩnh vực dễ phát sinh tiêu cực, tham nhũng, những vấn đề nổi cộm, gây bức xúc trong xã hội. Chú trọng kiểm tra, giám sát, kiểm soát quyền lực trong công tác tổ chức và cán bộ; kiểm tra, giám sát cán bộ, đảng viên có biểu hiện tham nhũng, nhiều đơn thư phản ánh, tố cáo tham nhũng; suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ; kịp thời phát hiện, xử lý nghiêm những cán bộ, đảng viên sai phạm, siết chặt kỷ luật, kỷ cương trong Đảng và bộ máy Nhà nước.

Yêu cầu các cấp ủy, tổ chức đảng, cơ quan chức năng tập trung lãnh đạo, chỉ đạo, kịp thời phát hiện, ngăn chặn, xử lý nghiêm minh tham nhũng, tiêu cực ngay trong cơ quan, đơn vị, địa phương mình; không để vi phạm nhỏ tích tụ thành sai phạm lớn, không có vùng cấm, không có ngoại lệ những hành vi tham nhũng và bao che, dung túng, tiếp tay cho tham nhũng, nhất là xử lý nghiêm những người đứng đầu vi phạm; không chỉ tập trung ngăn chặn, đẩy lùi mà cần chủ động tấn công, xử lý nghiêm các hành vi tham nhũng, tiêu cực, nhất là sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống trong cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức theo đúng nguyên tắc: *Có vụ việc thì phải xác minh, làm rõ; tích cực, khẩn trương, rõ đến đâu xử lý đến đó. Có dấu hiệu tội phạm thì phải khởi tố, điều tra, kết luận có tội thì phải truy tố, xét xử; vụ việc chưa đến mức xử lý hình sự thì phải xử lý kỷ luật nghiêm theo quy định của Đảng, Nhà nước, đoàn thể.* Phải tiến hành đồng bộ giữa kỷ luật Đảng, kỷ luật hành chính của Nhà nước, đoàn thể và xử lý hình sự. Kỷ luật của Đảng phải thực hiện trước, là tiền đề để xử lý kỷ luật hành chính của Nhà nước, của đoàn thể và xử lý hình sự.

Các cơ quan chức năng trong quá trình kiểm tra, thanh tra, kiểm toán, thi hành án, nếu phát hiện vi phạm có dấu hiệu tội phạm thì chuyển ngay hồ sơ vụ việc đến cơ quan điều tra có thẩm quyền để thụ lý, điều tra, xử lý theo quy định của pháp luật, không chờ đến khi kết thúc quá trình kiểm tra, thanh tra, kiểm toán, thi hành án mới chuyển. Trong quá trình kiểm tra, thanh tra, kiểm toán, điều tra, truy tố, xét xử, thi hành án các vụ án, vụ việc tham nhũng, kinh tế, nếu phát hiện vi phạm liên quan đến cán bộ thuộc diện Bộ Chính trị, Ban Bí thư quản lý, thì báo cáo ngay cho đồng chí Phó Trưởng ban Thường trực Ban Chỉ đạo là Trưởng Ban Nội chính Trung ương và đồng chí Phó Trưởng ban là đồng chí Thường trực Ban Bí thư, đồng chí Phó Trưởng ban là Chủ nhiệm Ủy ban Kiểm tra Trung ương để tham mưu cho đồng chí Tổng Bí thư, Trưởng Ban Chỉ đạo chỉ đạo xử lý; đồng thời chuyển ngay thông tin, hồ sơ, tài liệu liên quan đến Ủy ban Kiểm tra Trung ương để kiểm tra, xử lý theo đúng quy định của Đảng. Giao cho Ủy ban Kiểm tra Trung ương kiểm tra, xử lý kịp thời, nghiêm minh các tổ chức đảng,

đảng viên có dấu hiệu vi phạm trong các vụ việc, vụ án thuộc diện Ban Chỉ đạo theo dõi, chỉ đạo.

(4) Tập trung xử lý những khâu yếu, việc khó

a. Công tác giám định, định giá tài sản

Phải thống nhất nhận thức và đổi mới mạnh mẽ về công tác giám định, với nguyên tắc: *Cơ quan tư pháp phải chịu trách nhiệm quyết định cuối cùng; cái gì đã rõ thì kết luận điều tra, truy tố, xét xử phù hợp với thực tiễn, đúng bản chất, đúng quy định của pháp luật; những vấn đề luật quy định phải bắt buộc giám định thì phải khẩn trương giám định, quy định rõ thời hạn hoàn thành, không dây dưa kéo dài; những vấn đề gì pháp luật chưa quy định thì các cơ quan chức năng thống nhất với nhau để xử lý cho phù hợp với thực tiễn và yêu cầu của cuộc đấu tranh phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực; ngoài giám định còn nhiều biện pháp điều tra khác theo luật, không lấy giám định thay cho các biện pháp điều tra khác.* Trường hợp không thể giám định, định giá thì phải làm rõ nguyên nhân; trường hợp cố tình né tránh, đùn đẩy hoặc từ chối giám định thì phải xử lý nghiêm theo quy định. Yêu cầu cơ quan điều tra trung cầu giám định, định giá đúng; cơ quan chức năng có thẩm quyền phối hợp cung cấp kịp thời, đầy đủ tài liệu để cơ quan giám định, định giá có điều kiện thực hiện nhiệm vụ. Xử lý hoặc kiến nghị xử lý nghiêm đối với các hành vi tiêu cực, né tránh, từ chối kết luận giám định, định giá tài sản, từ chối cung cấp tài liệu mà không có lý do chính đáng, cố tình ban hành kết luận không đúng.

b. Công tác thu hồi tài sản tham nhũng

Yêu cầu các cơ quan chức năng chú trọng áp dụng kịp thời các biện pháp thu hồi tài sản tham nhũng ngay trong quá trình thanh tra, kiểm tra, kiểm toán, điều tra, truy tố, xét xử, thi hành án theo quy định của pháp luật. Bộ Tư pháp tiếp tục phối hợp chặt chẽ với các cơ quan chức năng, địa phương liên quan tập trung tháo gỡ khó khăn, vướng mắc, nâng cao hiệu quả thu hồi tài sản bị chiếm đoạt, thất thoát trong các vụ án tham nhũng, kinh tế. Ban cán sự đảng Viện Kiểm sát nhân dân tối cao chủ trì, phối hợp với Ban cán sự đảng Bộ Tư pháp, Ban cán sự đảng Bộ Ngoại giao chỉ đạo các cơ quan chức năng thực hiện các thủ tục tương trợ tư pháp để thu hồi triệt để các tài sản bị tẩu tán ra nước ngoài; chú trọng xây dựng đội ngũ chuyên gia đủ năng lực, trình độ để hợp tác với các cơ quan thực thi pháp luật quốc tế trong truy bắt tội phạm bỏ trốn và thu hồi tài sản tham nhũng.

c. Công tác phối hợp giữa các cơ quan chức năng

Các cơ quan chức năng có trách nhiệm nâng cao hiệu quả công tác thanh tra, kiểm tra, kiểm toán, điều tra, truy tố, xét xử các vụ việc, vụ án tham nhũng và thu hồi tài sản tham nhũng; thực hiện tốt quy chế phối hợp công tác giữa các cơ quan chức năng trong phát hiện, xử lý tham nhũng đã được ban hành. Tăng cường

phối hợp cấp lãnh đạo ở các cơ quan tiến hành tố tụng và Ban Nội chính Trung ương để kịp thời tháo gỡ khó khăn, vướng mắc trong xử lý các vụ việc, vụ án phức tạp, kéo dài, nhất là trong xử lý các kiến nghị, khởi tố tại phiên tòa, bảo đảm thận trọng, nghiêm minh, đúng quy định của pháp luật...

Đảng ủy Công an Trung ương, Ban cán sự đảng Viện Kiểm sát nhân dân tối cao, Ban cán sự đảng Tòa án nhân dân tối cao theo chức năng, nhiệm vụ quy định, chủ trì, phối hợp với Ban Nội chính Trung ương và các cơ quan, đơn vị liên quan chọn một số vụ án, vụ việc điển hình để tổng kết, rút kinh nghiệm; tiếp tục lựa chọn đưa ra một số vụ án khác vào diện Ban Chỉ đạo theo dõi, chỉ đạo.

Các cơ quan điều tra, truy tố, xét xử, Ủy ban Kiểm tra Trung ương, Thanh tra Chính phủ, Kiểm toán Nhà nước, ... chủ động phối hợp trao đổi thông tin, cung cấp tài liệu cho nhau; chỉ đạo rà soát, đẩy nhanh tiến độ xác minh vụ việc, điều tra, truy tố, xét xử các vụ án tham nhũng, kinh tế nghiêm trọng, phức tạp; vụ, việc nào có điều kiện thì tập trung xử lý dứt điểm, không để kéo dài. Đối với một số vụ việc, vụ án có nhiều khó khăn, vướng mắc trong thanh tra, kiểm toán, xác minh, xử lý, điều tra, truy tố, xét xử và thu hồi tài sản, nếu thấy cần thiết, giao Ban Nội chính Trung ương đề xuất với Thường trực Ban Chỉ đạo lập Tổ công tác liên ngành để tập trung chỉ đạo theo đúng nhiệm vụ, quyền hạn của Ban Chỉ đạo.

d. Khắc phục tình trạng “trên nóng, dưới lạnh”, “tham nhũng vặt”

Chỉ đạo quyết liệt, tạo sự chuyển biến mạnh mẽ, hiệu quả hơn nữa trong công tác phòng, chống tham nhũng ở địa phương, cơ sở. Tập trung chỉ đạo xử lý dứt điểm những khâu còn yếu, những việc làm dở, những địa bàn lĩnh vực trọng điểm, tạo chuyển biến mạnh mẽ, đồng bộ hơn nữa công tác phòng, chống tham nhũng ở địa phương, cơ sở; có cơ chế xử lý kỷ luật ngay những cán bộ những nhiều, vôi vĩnh, gây phiền hà cho người dân, doanh nghiệp trong giải quyết công việc (“tham nhũng vặt”), kiên quyết loại khỏi bộ máy Đảng, Nhà nước, các tổ chức chính trị - xã hội những cán bộ hư hỏng, tham nhũng (nhất là trong cơ quan phòng, chống tham nhũng) để giữ uy tín.

Các tỉnh ủy, thành ủy trực thuộc Trung ương quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo xử lý dứt điểm, theo đúng quy định của pháp luật các vụ việc, vụ án tham nhũng xảy ra tại địa phương và những vụ việc, vụ án thuộc diện Ban Chỉ đạo đề nghị tỉnh ủy, thành ủy chỉ đạo xử lý; tập trung chỉ đạo đẩy mạnh việc phát hiện, xử lý tình trạng “tham nhũng vặt” ở địa phương, cơ quan mình; chọn một số vụ việc trong các khâu, lĩnh vực nhạy cảm, dễ phát sinh tiêu cực, dư luận xã hội quan tâm để xử lý nghiêm và công khai nhằm tăng cường răn đe, chấn chỉnh, khắc phục thực trạng này.

Xử lý nghiêm minh, đồng bộ giữa kỷ luật đảng với xử lý kỷ luật hành chính và xử lý hình sự đối với các hành vi tham nhũng, tiêu cực theo đúng nguyên tắc

“Tích cực, khẩn trương, rõ đến đâu xử lý đến đó, không phân biệt người có hành vi tham nhũng là ai, đã có dấu hiệu tội phạm phải khởi tố điều tra và đã kết luận có tội thì phải truy tố, xét xử”.

(5) **Đẩy mạnh công tác thông tin, tuyên truyền về phòng, chống tham nhũng, tiêu cực**

Tăng cường chỉ đạo định hướng, đẩy mạnh công tác thông tin, tuyên truyền về phòng, chống tham nhũng, tạo sức mạnh, áp lực xã hội trong đấu tranh chống tham nhũng; tạo sự tự giác, thống nhất cao về ý chí và hành động trong cán bộ, đảng viên và nhân dân về phòng, chống tham nhũng, trước hết là sự gương mẫu, quyết liệt của người đứng đầu và tập thể lãnh đạo các cấp, các ngành, cơ quan, tổ chức, đơn vị; làm cho cán bộ, đảng viên, công chức, nhân dân hiểu rõ những kết quả đạt được trong công tác phòng, chống tham nhũng,...; những khó khăn, thách thức của công tác phòng, chống tham nhũng trong thời gian tới; thể hiện rõ quyết tâm chính trị của Đảng, Nhà nước đối với nhiệm vụ phòng, chống tham nhũng; chỉ đạo xử lý vi phạm quy định về quản lý, cung cấp thông tin và những hành vi lợi dụng việc tuyên truyền về phòng, chống tham nhũng để vu khống, gây mất đoàn kết nội bộ.

Phát huy vai trò của nhân dân, Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức thành viên, báo chí trong đấu tranh phòng, chống tham nhũng. Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức thành viên phải vào cuộc mạnh mẽ hơn, tăng cường giám sát việc thực hiện pháp luật về phòng, chống tham nhũng, động viên nhân dân tham gia tích cực vào việc phát hiện, phản ánh, tố cáo, cung cấp thông tin về hành vi tham nhũng; cung cấp thông tin cho các cơ quan có thẩm quyền trong việc phát hiện, xử lý tham nhũng.

Kiên trì xây dựng văn hóa liêm chính, không tham nhũng, tiêu cực trong cán bộ, đảng viên và nhân dân. Chỉ đạo khắc phục tình trạng sợ sai, không dám làm, làm việc cầm chừng, phòng thủ trong một bộ phận cán bộ, công chức, nhất là cán bộ lãnh đạo, quản lý các cấp. Chấn chỉnh, đấu tranh đẩy lùi, loại bỏ tư tưởng lo ngại việc đẩy mạnh phòng, chống tham nhũng sẽ “làm chậm sự phát triển”, làm “hạn chế sức sáng tạo, dám nghĩ, dám làm”, “nhụt chí”, “làm cầm chừng”, “phòng thủ” trong một bộ phận cán bộ, công chức, nhất là cán bộ lãnh đạo, quản lý các cấp.

2. Phần thứ hai “Nhất quán phương châm: phòng ngừa tham nhũng, tiêu cực, từ sớm, từ xa, cả ngọn lẫn gốc”

Phần thứ hai từ trang 207 đến 522, gồm tuyển chọn 22 bài viết, bài phát biểu của đồng chí Nguyễn Phú Trọng về công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng và về việc tu dưỡng, rèn luyện đạo đức, lối sống của cán bộ, đảng viên.

2.1. Công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng

2.1.1. Bản chất của Đảng

Sự kết hợp nhuần nhuyễn tính chất giai cấp công nhân với tinh hoa truyền thống dân tộc, làm thành bản chất đặc sắc của Đảng Cộng sản Việt Nam. Giữ vững và tăng cường bản chất giai cấp công nhân là vấn đề cơ bản, bao trùm, có tính nguyên tắc đối với tất cả các đảng Mácxít - Lêninnít chân chính. Điều đó càng đặc biệt quan trọng đối với Đảng ta - một đảng ra đời và trưởng thành ở một nước nông nghiệp lạc hậu, công nghiệp chưa phát triển, giai cấp công nhân còn nhỏ bé, đảng viên xuất thân từ công nhân không nhiều. Hiện nay, Đảng ta lại đang hoạt động trong điều kiện phát triển kinh tế nhiều thành phần, áp dụng cơ chế thị trường, mở cửa, môi trường xã hội có nhiều phức tạp; cán bộ, đảng viên giữ nhiều trọng trách, hằng ngày, hằng giờ tiếp xúc với hàng và tiền, đối mặt với chủ nghĩa tư bản. Vì vậy, càng phải chăm lo giữ vững bản chất giai cấp công nhân và tính tiên phong của Đảng. Nếu không nhận thức sâu sắc điều này thì rất dễ mơ hồ và Đảng không tích cực rèn luyện thì rất dễ bị biến chất.

Vấn đề giữ cho Đảng không biến chất, trước sau đều là Đảng Cộng sản, đảng cách mạng chân chính, đảng hoạt động vì sự nghiệp của giai cấp, của dân tộc, vì lợi ích của nhân dân, là vấn đề hết sức cơ bản và quyết định. Bản chất giai cấp công nhân đòi hỏi Đảng phải được tổ chức chặt chẽ và hoạt động theo nguyên tắc tập trung dân chủ, thực hiện tập thể lãnh đạo, cá nhân phụ trách, thường xuyên tự phê bình và phê bình, giữ gìn sự đoàn kết thống nhất trong Đảng. Mọi sự chia rẽ, bè phái, buông lỏng kỷ luật đều trái với bản chất giai cấp công nhân của Đảng.

Bản chất giai cấp công nhân là nói bản chất cách mạng và khoa học, ý chí kiên định và trí tuệ tiên phong, đạo đức vị tha và ý thức tổ chức kỷ luật chặt chẽ,... của giai cấp công nhân - hơn nữa, của giai cấp công nhân hiện đại, giai cấp công nhân đang được trí thức hóa. Bản chất giai cấp công nhân của Đảng thấm sâu vào tất cả các mặt chính trị, tư tưởng và tổ chức, tức là cả trong đường lối chính trị, nền tảng tư tưởng, nguyên tắc tổ chức và mọi hoạt động của Đảng.

Giữ vững và tăng cường bản chất giai cấp công nhân của Đảng trước hết có nghĩa là Đảng phải kiên định quan điểm, lập trường của giai cấp công nhân, tuyệt đối trung thành với lợi ích của giai cấp công nhân, nhân dân lao động và của cả dân tộc; phấn đấu cho mục tiêu độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội. Dù tình hình thế giới và trong nước khó khăn, phức tạp đến đâu, Đảng cũng không chao đảo, dao động, xa rời mục tiêu lý tưởng đó. Đảng lấy chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh làm nền tảng tư tưởng và kim chỉ nam cho hành động. Trong tình hình hiện nay, phải kiên định chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh; vận dụng sáng tạo vào hoàn cảnh cụ thể nước ta để hoàn chỉnh

Cương lĩnh, đường lối; và từ thực tiễn mà tổng kết, khái quát, bổ sung, phát triển, làm phong phú thêm học thuyết cách mạng và khoa học đó - vũ khí tinh thần của giai cấp công nhân có giác ngộ cách mạng. Bản chất giai cấp công nhân đòi hỏi Đảng phải được tổ chức chặt chẽ và hoạt động theo nguyên tắc tập trung dân chủ, tập thể lãnh đạo, cá nhân phụ trách, thường xuyên tự phê bình.

Đảng gắn bó mật thiết với nhân dân và dân tộc, lãnh đạo xây dựng và làm nòng cốt trong khối đại đoàn kết toàn dân. Bản chất giai cấp công nhân không tương dung với chủ nghĩa phùng hội, cục bộ, bản vị, phân tán. Trái lại, nó đòi hỏi phải có tư tưởng thống nhất, hành động thống nhất, kết hợp hài hòa các lợi ích cá nhân và tập thể, bộ phận và toàn cục. Đảng kết hợp chủ nghĩa yêu nước chân chính với chủ nghĩa quốc tế trong sáng của giai cấp công nhân; kế thừa và phát huy truyền thống tốt đẹp của dân tộc, đồng thời tiếp thu tinh hoa văn hóa của nhân loại. Như vậy, bản chất giai cấp công nhân không đối lập với tinh thần dân tộc; trái lại, nó quyện chặt nhuần nhuyễn với tính dân tộc. Nói theo nghĩa nào đó, trong bản chất giai cấp công nhân đã bao hàm tính dân tộc; và ngược lại, khi nói tính dân tộc trong thời đại hiện nay khi có Đảng Cộng sản lãnh đạo đã bao hàm tính giai cấp công nhân.

2.1.2. Xây dựng, chỉnh đốn Đảng trong sạch, vững mạnh

Từ thực tiễn phong phú của những năm đổi mới vừa qua, chúng ta có thể rút ra kết luận là: Càng đi vào phát triển kinh tế hàng hóa nhiều thành phần vận động theo cơ chế thị trường, càng cần phải đổi mới và tăng cường sự lãnh đạo của Đảng. Sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản là nhân tố bảo đảm định hướng xã hội chủ nghĩa của nền kinh tế và mọi hoạt động xã hội khác. *Không có sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản thì không thể có chủ nghĩa xã hội.*

Trong điều kiện của nước ta, chỉ có Đảng Cộng sản Việt Nam - Đảng do Chủ tịch Hồ Chí Minh sáng lập và rèn luyện, đội tiên phong chiến đấu dày dạn kinh nghiệm của giai cấp công nhân, đại biểu trung thành lợi ích của giai cấp công nhân, nhân dân lao động và của cả dân tộc, được vũ trang bằng chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh và những truyền thống tốt đẹp của dân tộc, tập hợp được trong đội ngũ của mình hàng triệu người con ưu tú, gắn bó với nhân dân - là lực lượng duy nhất có khả năng lãnh đạo xây dựng thành công chủ nghĩa xã hội và bảo vệ vững chắc Tổ quốc.

Chăm lo xây dựng Đảng, thường xuyên củng cố nâng cao sức mạnh của Đảng là một bảo đảm cơ bản quyết định con đường đi đúng đắn của dân tộc. Để có đủ khả năng và điều kiện lãnh đạo cách mạng đúng đắn và có hiệu quả, Đảng phải thường xuyên tự đổi mới, tự chỉnh đốn. Là đảng duy nhất cầm quyền lãnh đạo Nhà nước pháp quyền của dân, do dân, vì dân, lại hoạt động trong điều kiện kinh tế thị trường và mở cửa, thế giới đang có những diễn biến phức tạp, có cả thời cơ và nguy cơ, Đảng cần có ý thức sâu sắc và sự tự đổi mới, tự chỉnh đốn, không ngừng

nâng cao trình độ trí tuệ và phẩm chất mọi mặt của mình. Do đó, phải xây dựng Đảng thực sự vững mạnh về cả chính trị, tư tưởng, phẩm chất, tổ chức, đổi mới phương thức lãnh đạo, tăng cường mối liên hệ giữa Đảng với nhân dân, bảo đảm cho Đảng làm tròn trách nhiệm là đội tiên phong lãnh đạo sự nghiệp cách mạng Việt Nam trong giai đoạn mới.

Thường xuyên tự đổi mới, tự chỉnh đốn cũng là một quy luật tồn tại và phát triển của Đảng. Chỉ có chăm lo đầy đủ công tác xây dựng Đảng, thường xuyên đổi mới và chỉnh đốn, Đảng mới nâng cao được sức chiến đấu của mình, bảo đảm sự thành công của công cuộc đổi mới và con đường đi lên đúng đắn của dân tộc.

2.1.3. Xây dựng đội ngũ cán bộ trong sạch, liêm khiết

Phấn đấu hy sinh cho lý tưởng của Đảng, cho hạnh phúc của nhân dân là lẽ sống của mỗi người cộng sản. Mỗi người cán bộ từ trên xuống dưới đều phải hiểu rằng: “Mình vào Đảng để làm đầy tớ cho nhân dân... làm đầy tớ nhân dân chứ không phải làm “quan” nhân dân”.

Mỗi cán bộ, đảng viên phải tự giác học tập, ra sức tu dưỡng, rèn luyện để không ngừng nâng cao trình độ nhận thức, trở thành những con người có văn hóa, có liêm sỉ, “trung với nước, hiếu với dân, nhiệm vụ nào cũng hoàn thành, khó khăn nào cũng vượt qua, kẻ thù nào cũng đánh thắng”. Bất kỳ cán bộ, đảng viên dù ở cương vị công tác nào cũng phải thấy hết trách nhiệm của mình, không ngừng tự rèn luyện để nâng cao đạo đức cách mạng, khắc phục các thói tệ của chủ nghĩa cá nhân, giữ gìn thanh danh, uy tín của Đảng. Phải thấm nhuần sâu sắc và bền bỉ thực hiện lời dạy của Bác Hồ về giữ gìn đạo đức cách mạng, chống chủ nghĩa cá nhân. Cán bộ càng cao càng phải gương mẫu. Các tổ chức đảng phải có biện pháp giáo dục, bồi dưỡng, kiểm tra, quản lý chặt chẽ mọi hoạt động của cán bộ, đảng viên. Kịp thời biểu dương những cán bộ, đảng viên gương mẫu, đồng thời kiên quyết xử lý nghiêm minh những người hư hỏng, bất kể họ là ai, ở cương vị công tác nào.

2.1.4. Chống tham nhũng, tiêu cực

Tham nhũng vẫn là một trong những nguy cơ đe dọa sự tồn vong của Đảng và chế độ. Do vậy, chúng ta phải tiếp tục đẩy mạnh đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực. Kết hợp chặt chẽ giữa tích cực phòng ngừa với chủ động phát hiện, xử lý nghiêm minh, kịp thời những hành vi tham nhũng, tiêu cực; xử lý đồng bộ kỷ luật đảng, kỷ luật hành chính và xử lý bằng pháp luật hình sự đối với những người vi phạm, bất kể đó là ai.

Phải quán triệt và thực hiện phương châm phòng ngừa, giải quyết sớm, không để vi phạm nhỏ tích tụ thành sai phạm lớn, có bệnh phải chữa ngay, không để ung thành họa. Phải gắn đấu tranh phòng, chống tham nhũng với phòng,

chống tiêu cực, ngăn chặn, đẩy lùi tình trạng suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống. Đồng thời, làm tốt công tác tuyên truyền, giáo dục, tạo sự tự giác, thống nhất cao về ý chí và hành động trong cán bộ, đảng viên và nhân dân về phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, trước hết là sự gương mẫu, quyết liệt của người đứng đầu cấp ủy, cơ quan, tổ chức, đơn vị, địa phương; kiên trì giáo dục, rèn luyện đức tính liêm khiết, xây dựng văn hóa tiết kiệm, không tham nhũng, lãng phí, trước hết trong cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức.

Triển khai quyết liệt, thường xuyên, toàn diện, đồng bộ công tác kiểm tra, giám sát, thanh tra, kiểm toán, điều tra, truy tố, xét xử, thi hành án, phát hiện sớm, xử lý nghiêm các vụ việc, vụ án tham nhũng, tiêu cực; đồng thời làm tốt công tác tiếp công dân, giải quyết khiếu nại, tố cáo; kiên quyết thu hồi tài sản tham nhũng; kịp thời xử lý, thay thế cán bộ lãnh đạo, quản lý khi có biểu hiện tham nhũng, tiêu cực; xử lý nghiêm những cán bộ những nhiều, vôi vĩnh, gây phiền hà cho người dân, doanh nghiệp. Từng bước mở rộng phạm vi phòng, chống tham nhũng ra khu vực ngoài Nhà nước ; mở rộng và nâng cao hiệu quả hợp tác quốc tế về phòng, chống tham nhũng.

2.1.5. Đổi mới phương thức lãnh đạo của Đảng

Đổi mới mạnh mẽ phương thức lãnh đạo của Đảng, trước hết là sự lãnh đạo đối với Nhà nước , là một nội dung hết sức quan trọng của việc xây dựng Đảng cầm quyền trong điều kiện xây dựng chủ nghĩa xã hội, bảo đảm vừa giữ vững sự lãnh đạo của Đảng, vừa phát huy vai trò quản lý, điều hành của Nhà nước; đề phòng và khắc phục tình trạng “lộn sân”, “bao biện làm thay” hoặc “buông lỏng” sự lãnh đạo. Qua thực tế công cuộc đổi mới, Đảng Cộng sản Việt Nam ngày càng nhận thức được rằng, tăng cường sự lãnh đạo của Đảng và phát huy hiệu lực quản lý của Nhà nước là hai mặt thống nhất, không cản trở nhau; trái lại, bổ sung cho nhau, hỗ trợ nhau trên cơ sở xác định rõ và làm đúng chức năng của mỗi tổ chức.

Đảng lãnh đạo là Đảng định ra đường lối, chủ trương, đồng thời lãnh đạo Nhà nước đưa đường lối, chủ trương đó vào nội dung hoạt động của Nhà nước, thể chế hóa đường lối, quan điểm của Đảng thành chính sách, luật pháp và quản lý, điều hành, tổ chức việc thực hiện; Đảng bố trí cán bộ và kiểm tra việc chấp hành đường lối, chủ trương, quan điểm của Đảng.

Một biện pháp có ý nghĩa quyết định là Đảng phải cử những cán bộ, đảng viên có uy tín, có năng lực, có tính đảng cao vào hoạt động trong các cơ quan Nhà nước, nắm giữ những cương vị then chốt trong bộ máy Nhà nước, đồng thời có cơ chế kiểm tra hoạt động của các đảng viên đó. Các đảng viên hoạt động trong bộ máy Nhà nước có trách nhiệm vận động, thuyết phục các cơ quan và công chức Nhà nước thực hiện quan điểm, đường lối của Đảng và ra sức hoạt động để biến đường lối của Đảng thành hiện thực. Mọi đảng viên phải chấp hành các quyết định

của Đảng, phục tùng kỷ luật của Đảng; lại phải biết lắng nghe ý kiến của các cơ quan và công chức Nhà nước để kiến nghị với Đảng, kịp thời điều chỉnh các chủ trương chưa thật phù hợp.

Phải có cơ chế để kiểm tra, kiểm chế, ngăn ngừa tiêu cực. Cơ chế này là sự thể hiện và tạo điều kiện để thực hiện nguyên tắc tập trung dân chủ trong sinh hoạt đảng và tính chất dân chủ, thuyết phục trong phương thức lãnh đạo đối với các cơ quan Nhà nước.

Một biện pháp nữa rất quan trọng là Đảng luôn luôn dựa vào và phát huy vai trò của Mặt trận Tổ quốc, của các đoàn thể nhân dân, lãnh đạo Mặt trận và các đoàn thể nhân dân đổi mới tổ chức và phương thức hoạt động, khắc phục tình trạng hành chính hóa, thông qua các đoàn thể này để vận động, tổ chức nhân dân tham gia xây dựng, củng cố bộ máy Nhà nước, tham gia các công việc Nhà nước, giám sát, kiểm tra hoạt động của Nhà nước và các cán bộ, công chức hoạt động trong các cơ quan Nhà nước, đấu tranh ngăn ngừa và khắc phục tệ quan liêu, tham nhũng và các biểu hiện tiêu cực khác. Trong điều kiện một đảng duy nhất cầm quyền thì đây là biện pháp quan trọng, và cũng có thể nói là một cơ chế, để phòng ngừa và hạn chế những tiêu cực do vị thế cầm quyền của Đảng sinh ra.

Tóm lại, sự lãnh đạo của Đảng đối với Nhà nước là làm cho Nhà nước hoạt động có hiệu quả theo đúng đường lối, quan điểm của Đảng, thể hiện được ý chí, nguyện vọng, lợi ích của nhân dân và gắn bó chặt chẽ với nhân dân. Đảng lãnh đạo không phải là Đảng thay thế Nhà nước quản lý xã hội hoặc thay thế nhân dân làm chủ Nhà nước. Cả Đảng, cả Nhà nước đều là công cụ bảo đảm và thực hiện quyền làm chủ của nhân dân, đều phấn đấu, hoạt động vì lợi ích của nhân dân. Đảng không phải là cơ quan quyền lực Nhà nước, không nên hiểu Đảng và Nhà nước là hai hệ thống quyền lực song song, càng không nên tách rời hoặc đối lập Đảng và Nhà nước. Đảng lãnh đạo Nhà nước, lãnh đạo hệ thống chính trị, nhưng lại là một bộ phận của hệ thống chính trị, một thành viên của Mặt trận Tổ quốc.

2.2. Việc “Rèn luyện suốt đời, thường xuyên tự soi, tự sửa” của cán bộ, đảng viên: Suy cho cùng mọi thành bại đều do con người và tất nhiên sự nghiệp cách mạng thành bại cũng chủ yếu do cán bộ, đảng viên

2.2.1. Chỉ ra các biểu hiện, hành vi tiêu cực của cán bộ, đảng viên: sợ trách nhiệm móc ngoặc, tham ô, làm xiếc, một sự thật nhức nhối,... Đáng chú ý là sợ trách nhiệm và làm xiếc.

Sợ trách nhiệm là làm việc một cách cầm chừng cho “đủ bốn phần”, cốt sao không phạm phải khuyết điểm gì lớn; thường rút rè, do dự trong khi giải quyết công việc, không phát biểu rõ ràng, dút khoát ý kiến riêng của mình, không dám quyết đoán những việc thuộc phạm vi trách nhiệm và quyền hạn của mình; thường

vin vào lý do chưa có chỉ thị của cấp trên để ý lại và chờ đợi một cách thụ động, những việc đã có chủ trương rõ ràng rồi cũng vẫn muốn chờ sự hướng dẫn thật chi tiết của cấp trên rồi mới làm, chứ không mạnh dạn quyết định các kế hoạch, biện pháp tích cực để thực hiện cho nhanh chóng và phù hợp với tình hình thực tế của địa phương hay đơn vị mình; cũng thường lấy lý do làm việc tập thể, tôn trọng tập thể để dựa dẫm vào tập thể; ngại “va chạm” trong quan hệ với các đồng chí trong đơn vị, với cấp trên và cả với cấp dưới. Để tránh “sự hiểu lầm” của cấp trên, người sợ trách nhiệm không mạnh dạn phát biểu ý kiến và nêu đề nghị cụ thể của mình với cấp trên, người khi thấy có việc chưa hợp lý hoặc chủ trương chưa sát cần sửa đổi. Và để giữ “quan hệ tốt” với cấp dưới, các đồng chí đó cũng bỏ qua hoặc chỉ nhận xét nhẹ nhàng, khéo léo khi thấy cấp dưới làm sai hoặc báo cáo sai sự thật, không nghiêm khắc phê bình và kiên quyết yêu cầu sửa chữa đến nơi, đến chốn. Nguồn gốc chủ yếu của bệnh sợ trách nhiệm là chủ nghĩa cá nhân. Chính vì luôn luôn tính toán cho lợi ích cá nhân, bo bo “bảo vệ” lấy cái cá nhân của mình mà mất cả dũng khí đấu tranh, thiếu hẳn “tinh thần trách nhiệm nghiêm túc, tính kiên quyết, tính nguyên tắc trong khi giải quyết các vấn đề”, không dám đương đầu trước khó khăn, không dám nghĩ, không dám làm, chỉ tránh khó ngại phiền. Vì vậy, khắc phục bệnh sợ trách nhiệm trước hết là phải chống chủ nghĩa cá nhân, nâng cao tinh thần cách mạng của cán bộ, đảng viên.

Làm xiếc: Nói đến xiếc, nhiều người nghĩ ngay đến ảo thuật hoặc một cái gì giống như ảo thuật. Gần đây, trong dư luận xã hội ta, từ “làm xiếc” được dùng để ám chỉ và phê phán những việc làm có tính xảo thuật và mảnh khảnh vì lợi ích cá nhân, lợi ích cục bộ của một số người, một số cơ quan, đơn vị. Và cách dùng từ như vậy phải nói là rất “đắt”. Những hiện tượng “làm xiếc” đang diễn ra không phải ít từ khâu dựng lên những tình hình giả, đưa ra những số liệu giả, cho đến quá trình thực hiện kế hoạch, không ít cơ sở núp dưới chiêu bài “sáng tạo”, “linh hoạt”, tìm mọi thứ phù phép, làm đủ trò “ảo thuật” để chuyển đổi, bớt xén hàng hóa, vật tư của Nhà nước, làm thiệt hại đến lợi ích của Nhà nước. Chính do cách làm ăn gian dối đó của một số người mà trong xã hội ta đang có tình trạng về danh nghĩa thì không ít xí nghiệp, hợp tác xã hoàn thành kế hoạch nhưng Nhà nước vẫn chẳng có thêm được bao nhiêu sản phẩm để trang trải cho các nhu cầu của xã hội. Trong sản xuất đã thấy có nhiều trò “xiếc”, sang lĩnh vực phân phối lưu thông càng thấy người ta “làm xiếc” nhiều hơn. Điều rất đáng suy nghĩ là những hiện tượng đó đang lây lan sang cả những ngành vốn là mô phạm và nhân hậu được xã hội rất tin cậy, kính trọng như ngành y, ngành giáo dục. Nó đang gây ra biết bao tai hại cho đời sống kinh tế, xã hội ta, cho thuần phong mỹ tục của nhân dân ta, cho nền đạo đức mới, văn hóa mới của chúng ta. Nó làm hư hỏng không ít cán bộ, đảng viên ta. Bởi vì những hiện tượng đó chính là biểu hiện của tư tưởng con buôn, tư tưởng phường hội, chỉ biết đến lợi ích của cá nhân mình, của bộ phận mình, không phù hợp với tư tưởng và thái độ của người làm chủ tập thể, trái với bản chất của chủ

nghĩa xã hội. Chúng ta phải kiên quyết đấu tranh, làm tất cả những gì có thể làm được để hạn chế và từng bước xóa bỏ những hiện tượng “làm xiếc”, những kiểu làm ăn dôi trá trong đời sống kinh tế, xã hội.

2.2.2. Chỉ ra giá trị đích thực của người cán bộ, đảng viên: uy tín, mối quan hệ giữa chức vụ và uy tín, cái làm nên uy tín của đảng viên

Uy tín: theo đúng nghĩa chân chính của nó là sự tín nhiệm mà người đó có được bằng chính phẩm chất và tài năng của mình. Nói cách khác, uy tín là kết quả tổng hợp của nhiều yếu tố thuộc về sự nỗ lực chủ quan của một người trên cả hai mặt phẩm chất và năng lực, trong đó nổi bật nhất, quan trọng nhất là những yếu tố sau đây:

- Sự gương mẫu, gương mẫu đến mực thước về các mặt, đặc biệt là về mặt chấp hành các chủ trương của Đảng, pháp luật của Nhà nước, có lối sống trong sạch, tận tụy hy sinh vì tập thể.

- Có tầm hiểu biết rộng lớn, bao gồm các nhân quan chính trị, trình độ nhận thức và vốn sống.

- Có tinh thần trách nhiệm, có năng lực tổ chức, thể hiện ở chỗ hoàn thành mọi nhiệm vụ được giao.

- Liên hệ chặt chẽ và có mối quan hệ đúng đắn với quần chúng, trước hết là với những người cùng cộng tác hoặc có quan hệ trực tiếp với mình

Chức vụ không đẻ ra uy tín, không quyết định uy tín. Uy tín không phải bao giờ cũng tỷ lệ thuận với chức vụ. Thông thường, bất cứ người lãnh đạo nào cũng phải có một uy tín nhất định; chức vụ càng cao thì uy tín càng lớn. Bởi vì không có uy tín thì không thể lãnh đạo, thuyết phục và tập hợp người khác được. Uy tín là điều kiện bảo đảm hiệu quả công tác của người lãnh đạo. Nhưng không phải hễ cứ có chức vụ là đã có uy tín, càng không phải đã có uy tín đầy đủ.

Giữa chức vụ và uy tín tuy có mối quan hệ chặt chẽ với nhau, nương tựa vào nhau, nhưng không phải là một. Theo ý nghĩa nào đó, có thể hiểu mối quan hệ giữa chức vụ và uy tín như mối quan hệ giữa hình thức và nội dung. Chức vụ là hình thức, còn uy tín là nội dung. Chức vụ là điều kiện khách quan để củng cố và nâng cao uy tín, trong khi uy tín là cái quyết định sự tồn tại của chức vụ. Nếu uy tín mất đi thì theo quy luật thông thường, chức vụ trước sau cũng sẽ mất theo.

2.2.3. Khẳng định chân lý: Suy cho cùng mọi thành bại đều do con người; sự nghiệp cách mạng thành bại cũng chủ yếu do cán bộ, đảng viên. Từ đó nhắc nhở, yêu cầu cán bộ, đảng viên phải thường xuyên tu dưỡng, rèn luyện đạo đức, lối sống, nâng cao năng lực, trình độ.

2.3. Thông điệp rút ra là: Vấn đề căn cơ trong đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực là phòng ngừa từ xa, từ sớm, mà trọng tâm là xây dựng,

chính đốn Đảng và đặc biệt là phòng, chống suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống trong cán bộ, đảng viên để trị tận gốc tham nhũng, tiêu cực.

Tổng Bí thư đã đúc kết “xét đến ngọn ngành mọi sự trên đời này cũng đều là vấn đề con người, do con người, vì con người mà ra. Bởi vậy để phòng, chống tham nhũng, tiêu cực có hiệu quả, thì trước tiên mỗi cán bộ chúng ta hãy nêu cao tinh thần trách nhiệm và dũng khí trước Đảng, trước nhân dân; gương mẫu, đi đầu trong lãnh đạo, chỉ đạo, triển khai thực hiện và chấp hành thật tốt các quy định về phòng, chống tham nhũng, tiêu cực.”

3. Phần thứ ba “Trên dưới đồng lòng, dọc ngang thông suốt”

Phần này từ trang 523 đến 619; tập hợp, chọn lọc 62 ý kiến của các tầng lớp nhân dân, 10 ý kiến của đại biểu Quốc hội và 24 ý kiến của các chính khách, học giả, bạn bè quốc tế, thể hiện niềm tin tưởng sâu sắc của cán bộ, đảng viên, nhân dân, sự ghi nhận, ủng hộ của bạn bè quốc tế về công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực dưới sự lãnh đạo, chỉ đạo của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng.

3.1. Các ý kiến tập trung vào các nội dung: (1) Khẳng định vai trò to lớn và uy tín rất cao của đồng chí Tổng Bí thư, Trưởng Ban Chỉ đạo đối với công tác đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực; (2) Bày tỏ sự tin tưởng, đồng tình, ủng hộ của các tầng lớp nhân dân đối với cuộc đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực dưới sự lãnh đạo của Đảng và đồng chí Tổng Bí thư; (3) Mong muốn, đòi hỏi cuộc đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực không dừng, không nghỉ mà phải kiên quyết, kiên trì chống “giặc nội xâm” đến cùng.

3.2. Các ý kiến tiếp tục khẳng định: “Quyết tâm đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực không chỉ là nhiệm vụ và trách nhiệm của các cơ quan chuyên trách mà đã trở thành mối quan tâm chung, hành động chung của các tầng lớp nhân dân, cán bộ, đảng viên và cả bạn bè quốc tế”.
